

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 600/2012

2012 m. birželio 21 d.

dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ataskaitų ir tonkilometrų duomenų ataskaitų patikros ir vertintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančią Tarybos direktyvą 96/61/EB ⁽¹⁾, ypač jos 15 straipsnio 4 dalį,

kadangi:

- (1) siekiant užtikrinti, kad veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų ataskaitas pagal ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, kurios turi būti teikiamos laikantis Komisijos reglamento (ES) Nr. 601/2012 dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB ⁽²⁾, tikrintų vertintojai, kurie būtų techniškai kompetentingi nepriklausomai ir nešališkai atlikti pavestą užduotį pagal šiame reglamente nustatytus reikalavimus ir principus, reikalinga bendroji vertintojų akreditavimo taisyklių sistema;
- (2) 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje ⁽³⁾ nustatyta bendroji sistema, skirta palengvinti laisvą

paslaugų ir jų teikėjų judėjimą Europos Sąjungoje, kartu užtikrinant aukštą paslaugų kokybę. Akreditavimo ir patikros taisyklių, susijusių su ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, suderinimas Sąjungos lygmeniu turėtų padėti kurti konkurencingą vertintojų rinką ir kartu užtikrinti skaidrumą veiklos vykdytojams ir orlaivių naudotojams bei jų informavimą;

- (3) įgyvendinant Direktyvos 2003/87/EB 15 straipsnį būtina užtikrinti, viena vertus, išsamios akreditavimo sistemos, sukurtos 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2008, nustatančiu su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinančiu Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 ⁽⁴⁾, bei susijusių 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinančio Sprendimą 93/465/EEB ⁽⁵⁾ nuostatų ir, kita vertus, Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos ypatybių bei veiksmingam Direktyvos 2003/87/EB įgyvendinimui būtinų reikalavimų sinergiją. Tiems vertintojų akreditavimo aspektams, kurie šiuo reglamentu nereglamentuojami, turėtų būti toliau taikomas Reglamentas (EB) Nr. 765/2008. Visų pirma, turėtų būti užtikrinta, kad tais atvejais, kai pagal valstybės narės vidaus tvarką taikoma akreditavimo alternatyvi procedūra, t. y. tos valstybės narės pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 paskirta nacionalinė institucija išduoda akreditavimo pažymėjimus vertintojams, kurie yra fiziniai asmenys, atitinkama valstybė narė turi dokumentais įrodyti, kad tokia institucija yra tokia pat patikima kaip nacionalinės akreditacijos įstaigos, kurios sėkmingai praėjo pagal to reglamento 14 straipsnį pripažintos įstaigos organizuotą tarpusavio vertinimą;

⁽¹⁾ OL L 275, 2003 10 25, p. 32.⁽²⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 30⁽³⁾ OL L 376, 2006 12 27, p. 36.⁽⁴⁾ OL L 218, 2008 8 13, p. 30.⁽⁵⁾ OL L 218, 2008 8 13, p. 82.

- (4) 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinančiame Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB ⁽¹⁾ numatyta nepriklausoma ir neutrali aplinkosaugos vertintojų akreditavimo arba licencijavimo sistema. Siekiant nuoseklumo ir mažesnės administracinės naštos valstybėms narėms bei ūkinės veiklos vykdytojams, derėtų atsižvelgti į to ir šio reglamento sinergiją;
- (5) patikros ir akreditavimo sistema turėtų be reikalo nesidubliuoti su kitomis Sąjungos teisės priemonėmis nustatytomis procedūromis ir organizacija, kad nepadidėtų valstybių narių ar ūkinės veiklos vykdytojų našta. Todėl derėtų pasinaudoti Europos standartizacijos komiteto darniųjų standartų, kuriuos jis priėmė įgaliotas Komisijos pagal 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarką ⁽²⁾, pavyzdžiui, darniojo standarto, kuriuo nustatomi atitikties vertinimo įstaigas akredituojančioms akreditacijos įstaigoms taikytini bendrieji reikalavimai, ir darniojo standarto, kuriuo nustatomi akredituojant arba kitaip pripažįstant taikytini reikalavimai šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio patvirtinimo ir patikrinimo institucijoms, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, Europos akreditavimo organizacijos dokumente Nr. EA-6/03 kituose jos ar kitų institucijų parengtuose techniniuose dokumentuose, geriausia taikymo patirtimi;
- (6) nustatant darnias veiklos vykdytojų ar orlaivių naudotojų ataskaitų patikros ir vertintojų akreditavimo taisykles būtina užtikrinti, kad mažiau anglies dioksido (CO₂) per metus išmetančių veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų, kurie laikomi mažaisiais teršėjais pagal Reglamentą (ES) Nr. 601/2012, taip pat valstybių narių turimų išteklių atžvilgiu nustatytoji našta nebūtų neproporcinga siekiamiems tikslams;
- (7) Direktyvos 2003/87/EB 27 straipsniu valstybėms narėms leidžiama į Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą neįtraukti mažų įrenginių, kuriems taikomos lygiavertės priemonės, jei laikomasi tame straipsnyje nustatytų sąlygų. Tokiems įrenginiams, kurie į sistemą neįtraukti pagal Direktyvos 2003/87/EB 27 straipsnį, šis reglamentas neturėtų būti taikomas, nebent valstybė narė nuspręstų, kad jis turi būti taikomas.
- (8) pagal Direktyvos 2003/87/EB V priede išdėstytus principus, vertintojas turėtų taikyti rizika pagrįstą metodą, skirtą parengti patikros išvadą, kuria būtų pagrįstai patikinama, kad bendras išmetamas teršalų arba tonkilometrių kiekis nėra nurodyti iš esmės neteisingai ir kad ataskaitą galima vertinti kaip tinkamą. Patikrinimo lygis turėtų priklausyti nuo patikros metu atliktų patikros veiksmų nuodugnumo ir išsamumo bei nuo patikros išvados formuluotės. Vertintojas turėtų būti įpareigotas, atsižvelgdamas į patikros metu gautus audito duomenis ir informaciją, pakoreguoti vieną arba daugiau patikros veiksmų, kad užtikrintų pagrįsto patikrinimo pateikimo reikalavimų laikymąsi;
- (9) siekiant išvengti kompetentingos institucijos ir vertintojo funkcijų painiavos, turėtų būti aiškiai apibrėžta vertintojo atsakomybė atliekant patikrą. Vertintojas turėtų remtis kompetentingos institucijos patvirtintu stebėsenos planu ir įvertinti, ar šis planas ir jame aprašytos procedūros buvo tinkamai įgyvendinti. Vertintojui nustačius neatitiktį Reglamentui (ES) Nr. 601/2012, vertintojas turėtų būti įpareigotas pranešti apie neatitiktį patikros ataskaitoje;
- (10) kad būtų galima veiksmingai patikrinti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą, būtina gerai išmanyti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo veiklą. Vertintojas turėtų atlikti prašomus patikros veiksmus tik atlikęs preliminarų vertinimą ir įsitikinęs, kad jis yra kompetentingas juos atlikti. Siekiant užtikrinti aukštą patikros veiklos kokybę, turėtų būti parengtos darnios preliminarus vertinimo, skirto nustatyti, ar vertintojas yra kompetentingas, nepriklausomas ir nešališkas, kad galėtų atlikti prašomus patikros veiksmus pagal šiame reglamente nustatytas taisykles ir principus, taisykles;
- (11) labai svarbu, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas dalytųsi su vertintoju reikiama informacija apie visus patikros aspektus, pirmiausia susijusius su ikisutar-tiniu etapu, vertintojo atliekama strategine analize ir patikra. Būtina sudaryti darnių reikalavimų rinkinį, pagal kurį visais atvejais būtų reglamentuojamas veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo informacijos teikimas vertintojui;
- (12) visi patikros proceso veiksmas yra tarpusavyje susiję ir turėtų būti baigiami vertintojui išduodant patikros ataskaitą su patikros vertinimo rezultatus atitinkančia patikros išvada. Siekiant užtikrinti, kad valstybių narių patikros ataskaitos ir patikros veikla atitiktų tuos pačius standartus, turėtų būti nustatyti darnūs patikros ataskaitų rengimo ir patikros veiklos kokybės reikalavimai;

⁽¹⁾ OL L 342, 2009 12 22, p. 1.

⁽²⁾ OL L 204, 1998 7 21, p. 37.

- (13) tikrinant labai svarbu išanalizuoti ataskaitoje pateiktų duomenų jautrumą netikslumams, kurie galėtų būti esminiai, ir nustatyti, kaip vertintojas turėtų atlikti patikros veiksmus. Todėl kiekviena patikros procedūros dalis yra glaudžiai susijusi su šių netikslumų rizikos analizės rezultatais;
- (14) turėtų būti nustatytos specialios nuostatos dėl orlaivių naudotojų ataskaitų ir veiklos vykdytojų, eksploatuojančių saugyklas, kurioms taikoma 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 ⁽¹⁾, patikros;
- (15) įgyvendinant Direktyvą 2003/87/EB labai svarbu, kad veiklos vykdytojai arba orlaivių naudotojai teisingai ir veiksmingai teiktų ataskaitas apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Siekiant užtikrinti sėkmingą stebėsenos ir ataskaitų teikimo procesą, veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų veiklos tobulinimas turėtų būti neatsiejama vertintojų vykdomos patikros dalis;
- (16) patikros veiklą turėtų vykdyti ir patikros ataskaitas turėtų išduoti tik kompetentingi vertintojai ir jų darbuotojai. Vertintojai turėtų nustatyti ir nuolat tobulinti vidaus tvarką, užtikrinančią, kad visi patikros veikloje dalyvaujantys darbuotojai būtų kompetentingi atlikti jiems pavestas užduotis. Kriterijai, skirti nustatyti, ar vertintojas yra kompetentingas, turėtų būti vienodi visose valstybėse narėse ir turėtų būti patikrinami, objektyvūs bei skaidrūs;
- (17) pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 įsteigta nacionalinė akreditacijos įstaiga turėtų būti įgaliota akredituoti vertintoją ir išduoti patikimą pažymą dėl vertintojo kompetencijos vykdyti patikros veiklą pagal šį reglamentą, priimti administracines priemones ir atlikti vertintojų priežiūrą;
- (18) valstybė narė, nusprendusi, kad jai ekonominiu požiūriu nenaudinga arba neperspektyvu steigti nacionalinę akreditacijos įstaigą arba vykdyti akreditavimo veiklą, turėtų galėti naudotis kitos valstybės narės akreditacijos įstaigos paslaugomis. Akreditavimo veiklą pagal šį reglamentą turėtų būti leidžiama vykdyti tik toms nacionalinėms akreditacijos įstaigoms, kurios sėkmingai praėjo pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažintos įstaigos surengtą tarpusavio vertinimą.
- (19) jei nacionalinė akreditacijos įstaiga įrodo atitinkanti šį reglamentą ir jeigu ji jau sėkmingai atliko tarpusavio vertinimą, kurį surengė pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga, daroma

prielaida, kad ji atitinka nacionalinėms akreditacijos įstaigoms keliamus procedūrinius reikalavimus, pvz., reikalavimus dėl nacionalinės akreditacijos įstaigos struktūros, kompetencijos užtikrinimo tvarkos diegimo, reikalingų procedūrų, valdymo sistemos ir gautos informacijos konfidencialumo užtikrinimo priemonių įdiegimo, ir ji turėtų būti atleista nuo reikalavimo atlikti naują tarpusavio vertinimą įsigaliojus šiam reglamentui. Pagal 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinančią Tarybos direktyvą 90/313/EEB ⁽²⁾ institucijų turimose tikrinamo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitose pateikta informacija apie aplinką skaidrumo sumetimais turėtų būti skelbiama viešai, atsižvelgiant į tam tikrus konfidencialumo reikalavimus;

- (20) kad šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų sistema tinkamai veiktų ir kad būtų prižiūrima patikrų kokybė, labai svarbu užtikrinti veiksmingą nacionalinių akreditacijos įstaigų arba, jei taikoma, kitų nacionalinių institucijų ir kompetentingų institucijų tarpusavio bendradarbiavimą. Siekiant skaidrumo būtina užtikrinti, kad nacionalinės akreditacijos įstaigos arba, jei taikoma, kitos nacionalinės institucijos ir kompetentingos institucijos įdiegtų veiksmingas keitimosi informacija priemonės. Kompetentingos institucijos turėtų keistis informacija tarpusavyje ir su akreditacijos įstaigomis arba su kitomis nacionalinėmis institucijomis taikydamos aukščiausio lygio konfidencialumo ir profesinės paslapties garantijas ir vadovaudamosi taikytiniais nacionalinės ir Sąjungos teisės aktais;
- (21) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Klimato kaitos komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos pagal Direktyvą 2003/87/EB teikiamų ataskaitų patikros ir vertintojų akreditavimo bei priežiūros nuostatos.

Be to, nepažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 765/2008, šiuo reglamentu nustatomos vertintojų tarpusavio pripažinimo ir nacionalinių akreditacijos įstaigų tarpusavio vertinimo pagal Direktyvos 2003/87/EB 15 straipsnį nuostatos.

⁽¹⁾ OL L 140, 2009 6 5, p. 114.

⁽²⁾ OL L 41, 2003 2 14, p. 26.

2 straipsnis

Taikymo sritis

Šis reglamentas taikomas nuo 2013 m. sausio 1 d. pagal Direktyvos 2003/87/EB 14 straipsnį teikiamų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ir tonkilometrų duomenų patikrai.

3 straipsnis

Apibrėžtys

Be nustatytųjų Direktyvos 2003/87/EB 3 straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. 601/2012 3 straipsnyje, šiame reglamente pateikiamos šių terminų apibrėžtys:

- 1) neaptikimo rizika – rizika, kad vertintojas neaptiks esminio netikslumo;
- 2) akreditavimas – nacionalinės akreditacijos įstaigos suteikiamas patvirtinimas, kad vertintojas atitinka Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 9 punkte apibrėžtų darnųjų standartų reikalavimus ir šiame reglamente nustatytus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos tikrinimo reikalavimus;
- 3) vertintojas – juridinis asmuo arba kitas juridinis subjektas, atliekantis patikrą pagal šį reglamentą ir akredituotas nacionalinės akreditacijos įstaigos pagal šį reglamentą bei Reglamento (EB) Nr. 765/2008, arba, nepažeidžiant to reglamento 5 straipsnio 2 dalies, patikros ataskaitos išdavimo metu kitaip įgaliotas fizinis asmuo;
- 4) patikra – vertintojo veikla, kuria siekiama išduoti patikros ataskaitą pagal šį reglamentą;
- 5) esminis netikslumas – netikslumas, kuris, vertintojo nuomone, atskirai arba kartu su kitais netikslumais viršija svarbos lygį arba gali turėti poveikio tam, kaip kompetentinga institucija įvertins veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą;
- 6) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita – metinė išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, kurią veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas privalo pateikti pagal Direktyvos 2003/87/EB 14 straipsnio 3 dalį, arba tonkilometrų ataskaita, kurią orlaivių naudotojas privalo pateikti prašydamas apyvartinių taršos leidimų pagal tos direktyvos 3e ir 3f straipsnius;
- 7) akreditavimo sritis – I priede nurodyta veikla, dėl kurios siekiama gauti akreditavimo pažymėjimą arba dėl kurios jis suteikiamas;
- 8) kompetencija – gebėjimas taikyti žinias ir įgūdžius veiklai vykdyti;
- 9) svarbos lygis – kiekybinė ribinė vertė arba ribinis taškas, kuriuos viršijančius netikslumus atskirai arba kartu su kitais netikslumais vertintojas yra laiko esminiais;
- 10) kontrolės sistema – veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo rizikos vertinimas ir ištisas kontrolės priemonių, įskaitant nuolatinį rizikos valdymą, rinkinys, veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo sudarytas, patvirtintas dokumentais, įdiegtas ir prižiūrimas pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 58 straipsnį;
- 11) kontrolė – veiksmas arba priemonė, kuriuos veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas taiko būdingajai rizikai mažinti;
- 12) neatitiktis – vienas iš toliau nurodytų dalykų:
 - a) jei tikrinama veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, bet kuris veiklos vykdytojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimams;
 - b) jei tikrinama orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenų ataskaita, bet kuris orlaivių naudotojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimams;
 - c) akreditavimo pagal IV skyrių tikslu – bet kuris vertintojo atliktas arba neatliktas veiksmas, prieštaraujantis šio reglamento reikalavimams;
- 13) vieta (tikrinant orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų ataskaitą) – bet kokia vieta, kurioje nustatomas ir kontroliuojamas stebėsenos procesas, įskaitant vietas, kuriose tvarkomi ir saugomi svarbūs duomenys ir informacija;
- 14) kontrolės aplinka – aplinka, kurioje veikia vidaus kontrolės sistema, ir visi veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo vadovybės veiksmas, kuriais siekiama užtikrinti šios vidaus kontrolės sistemos išmanymą;
- 15) būdingoji rizika – prieš atsižvelgiant į kitos susijusios kontrolės poveikį įvertinamas veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos parametro jautrumas netikslumams, kurie atskirai arba kartu su kitais netikslumais gali būti esminiai;

- 16) kontrolės rizika – veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos parametro jautrumas netikslumams, kurie atskirai arba kartu su kitais netikslumais galėtų būti esminiai ir kurių nebus laiku išvengta arba aptikta ir ištaisyta taikant kontrolės sistemą;
- 17) patikros rizika – rizika, kuri gali būti išvestinė arba būdingoji rizika, kontrolės rizika ir aptikimo rizika, kad vertintojas pateiks netinkamą patikros išvadą, kai veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje bus esminių netikslumų;
- 18) pagrįstas patikrinimas – patikros išvadoje teigiamai išreikštas aukšto, bet ne absoliutaus lygio patikrinimas, kad tikrinamoje veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- 19) analizės procedūros – duomenų svyravimų ir tendencijų analizė, įskaitant su kita atitinkama informacija nesusiderinamų arba prognozuotų kiekių neatitinkančių ryšių analizę;
- 20) patikrų vidaus dokumentai – visi vidaus dokumentai, kuriuos vertintojas parengė registruodamas visus dokumentinius įrodymus ir pagrįsdamas veiksmus, atliekamus siekiant patikrinti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą;
- 21) ES ATLPS audito vadovas – ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos auditorius, atsakingas už vadovavimą patikros grupei, atsakingai už veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą ir patikros ataskaitos pateikimą, ir už tos patikros grupės priežiūrą;
- 22) ES ATLPS auditorius – atskiras patikros grupės, atsakingos už veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą, narys, kuris nėra ES ATLPS audito vadovas;
- 23) technikos ekspertas – asmuo, kuris suteikia išsamių žinių ir dalijasi profesine patirtimi tam tikru klausimu, kai to reikia patikros veiklai vykdyti pagal III skyrių ir akreditavimo veiklai vykdyti pagal V skyrių;
- 24) patikrinimo lygis – patikimumas, kurį vertintojas suteikia patikros ataskaitai remdamasis patikros rizikos mažinimo tikslu ir atsižvelgdamas į įsipareigojimo atlikti patikrą aplinkybes;
- 25) vertintojas – nacionalinės akreditacijos įstaigos paskirtas asmuo, kad individualiai arba dirbdamas vertinimo grupėje atliktų vertintojo vertinimą pagal šį reglamentą;
- 26) vyriausiasis vertintojas – vertintojas, kuriam pavesta bendroji atsakomybė už vertintojo įvertinimą pagal šį reglamentą;

- 27) netikslumas – duomenų nenurodymas, netinkamas jų pateikimas arba klaida veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pateiktuose duomenyse, neatsižvelgiant į neapibrėžtumą, leidžiamą pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 12 straipsnio 1 dalies a punktą;

4 straipsnis

Atitikties prielaida

Jei vertintojas įrodo atitinkamus kriterijus, nustatytus atitinkamuose darniuosiuose standartuose (arba jų dalyse), numatytuose Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 9 punkte, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, daroma prielaida, kad jis atitinka tuos šio reglamento II ir III skyrių reikalavimus, kuriuos apima taikytini darnieji standartai.

5 straipsnis

Bendra akreditavimo sistema

Jei šiame reglamente nenustatytos konkrečios nuostatos dėl nacionalinių akreditacijos įstaigų sudėties ar akreditavimo veiklos bei su ja susijusių reikalavimų, taikomos atitinkamos Reglamento (EB) Nr. 765/2008 nuostatos.

II SKYRIUS

PATIKRA

6 straipsnis

Patikros patikimumas

Patikrinta išmetamųjų teršalų ataskaita turi būti patikima naudotojams. Jos turinys turi atitikti tai, ką ketinta pateikti, arba tai, ko galima pagrįstai tikėtis.

Išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų patikros procesas turi būti veiksminga ir patikima kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės procedūros papildanti priemonė, per kurią veiklos vykdytojai arba orlaivių naudotojai suteikiama informacija, kuria pasinaudodamas jis gali pagerinti išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimą.

7 straipsnis

Bendri vertintojo įpareigojimai

1. Vertintojas atlieka patikras ir vykdo veiklą, kaip reikalaujama šiame skyriuje, siekdamas pateikti patikros ataskaitą, kurios išvadoje būtų pagrįstai patikinta, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

2. Vertintojas planuoja ir atlieka patikras laikydamasis profesinio skepticizmo nuostatos, pripažindamas, kad gali būti aplinkybių, dėl kurių veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos informacijoje gali būti esminių netikslumų.

3. Vertintojas atlieka patikrą tarnaudamas visuomenės interesams, būdamas nepriklausomas nuo veiklos vykdytojo ar orlaivių naudotojo ir nuo kompetentingų institucijų, atsakingų už Direktyvos 2003/87/EB taikymą.

4. Atlikdamas patikrą vertintojas įvertina, ar:

- a) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita yra išsami ir atitinka Reglamento (ES) Nr. 601/2012 X priede nustatytus reikalavimus;
- b) veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas veikė laikydamasis leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas reikalavimų ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimų, jeigu tai susiję su veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio patikra, ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano reikalavimų, jeigu tai susiję su orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenų ataskaitos patikra;
- c) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktuose duomenyse nėra esminių netikslumų;
- d) gali būti pateikta informacija, pagrindžianti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo duomenų srauto operacijas, kontrolės sistemą ir susijusias procedūras, skirtas tobulinti jų stebėsenos ir ataskaitų teikimo kokybę.

Siekdamas įvykdyti šios pastraipos c punkto reikalavimus, vertintojas gauna iš veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo aiškių ir objektyvių įrodymų, kuriais pagrindžiamas ataskaitoje nurodytas bendras išmetų teršalų kiekis arba tonkilometrų duomenys, ir atsižvelgia į visą kitą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktą informaciją;

5. Vertintojas, nustatęs, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas nesilaiko Reglamento (ES) Nr. 601/2012, šį pažeidimą nurodo patikros ataskaitoje, net jeigu atitinkamą stebėsenos planą yra patvirtinusi kompetentinga institucija.

6. Jeigu stebėsenos planas nėra patvirtintas kompetentingos institucijos pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 11 straipsnį, jeigu jis nėra išsamus arba jeigu per ataskaitinį laikotarpį įvyko to reglamento 15 straipsnio 3 arba 4 dalyje nurodytų svarbių pasikeitimų, kurių kompetentinga institucija nėra atitinkamai patvirtinusi, vertintojas pataria veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui gauti reikiamą kompetentingos institucijos patvirtinimą.

Kompetentingai institucijai suteikus patvirtinimą, vertintojas atitinkamai tęsia, kartoja arba pritaiko patikros veiklą.

Jei iki patikros ataskaitos išdavimo to patvirtinimo negaunama, vertintojas tai nurodo savo patikros ataskaitoje.

8 straipsnis

Ikisutartiniai įpareigojimai

1. Prieš įsipareigodamas atlikti patikrą, vertintojas deramai išsiaiškina, koks tai yra veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas, kad galėtų įvertinti, ar jis gali apsiimti atlikti patikrą. Šiuo tikslu vertintojas atlieka bent šiuos veiksmus:

- a) įvertina riziką, susijusią su įsipareigojimu atlikti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą pagal šį reglamentą;
- b) peržiūri veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pateiktą informaciją, kad galėtų nustatyti patikros sritį;
- c) įvertina, ar įsipareigojimas priklauso jo akreditavimo sričiai;
- d) įvertina, ar jis yra pakankamai kompetentingas, turi pakankamai darbuotojų ir išteklių, kad galėtų surinkti patikros grupę, gebančią išnagrinėti sudėtingus įrenginius arba orlaivių naudotojo veiklą ir orlaivių parką, taip pat ar jis yra pajėgus per reikiamą laikotarpį sėkmingai pabaigti patikrą;
- e) įvertina, ar jis yra pajėgus užtikrinti, kad jo surinksima patikros grupė būtų pakankamai kompetentinga, ir joje būtų asmenų, kurie galėtų tinkamai atlikti konkretaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrą;
- f) nustato, kiek laiko reikia skirti kiekvienam patikros įsipareigojimui atlikti, kad patikra būtų atlikta tinkamai.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas pateikia vertinėjimui visą svarbią informaciją, suteikiančią vertintojui galimybę įvykdyti 1 dalyje nurodytą veiklą.

9 straipsnis

Tikrinimo trukmės nustatymas

1. Nustatydamas 8 straipsnio 1 dalies f punkte nurodyto patikros įsipareigojimo atlikimo trukmę, vertintojas atsižvelgia bent į šiuos veiksnus:

- a) įrenginių arba orlaivių naudotojo veiklos ir orlaivių parko sudėtingumą;
- b) informacijos lygį ir kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano sudėtingumą;

- c) reikalaujamą svarbos lygį;
- d) duomenų srauto operacijų ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo kontrolės sistemos sudėtingumą ir išsamumą;
- e) su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu arba tonkilo-metrių duomenimis susijusios informacijos ir duomenų buvimo vietą.

2. Vertintojas užtikrina, kad patikros sutartyje būtų numatyta galimybė skirti papildomai laiko sutartyje numatytajam, jei tokio papildomo laiko prireikia strateginei analizei, rizikos analizei ar kitai patikros veiklai atlikti. Papildomo laiko gali reikėti bent tokiose situacijose:

- a) atliekant patikrą paaiškėja, kad duomenų srauto operacijos, kontrolė arba veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo logistinė veikla yra sudėtingesnės nei iš pradžių manyta;
- b) atlikdamas patikrą vertintojas duomenų rinkiniuose randa netikslumų, neatitiktį, nustato, kad trūksta duomenų, arba randa klaidų.

3. Vertintojas įrašo tikrinimo trukmę į patikros vidaus dokumentus.

10 straipsnis

Veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo teikiama informacija

1. Prieš atlikdamas strateginę analizę ir kitais patikros laikotarpio momentais veiklos vykdytojas arba orlaivių naudojas vertintojui pateikia visus toliau išvardytus dokumentus:

- a) jeigu atliekama veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos patikra – veiklos vykdytojo leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas;
- b) naujausią veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo stebėsenos plano versiją, taip pat kitas svarbias kompetentingos institucijos patvirtintas stebėsenos plano versijas su patvirtinimo įrodymais;
- c) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo duomenų srauto operacijų aprašą;
- d) Reglamento (ES) Nr. 601/2012 58 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo rizikos vertinimą ir visos kontrolės sistemos aprašą;
- e) kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane minimas procedūras, įskaitant duomenų srauto operacijų ir kontrolės įgyvendinimo procedūras;

f) atitinkamai veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo metinę išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą arba tonkilo-metrių duomenų ataskaitą;

g) jeigu taikytina, kompetentingos institucijos patvirtintą veiklos vykdytojo imties planą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 601/2012 33 straipsnyje;

h) jeigu ataskaitiniu laikotarpiu stebėsenos planas buvo pakeistas, visų šių pakeitimų aprašymą pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 16 straipsnio 3 dalį;

i) jeigu taikytina, Reglamento (ES) Nr. 601/2012 69 straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą;

j) praeitų metų patikros ataskaitą, jeigu vertintojas praeitais metais neatliko to konkretaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikros;

k) visą susijusį susirašinėjimą su kompetentinga institucija, visų pirma informaciją, susijusią su pranešimais apie stebėsenos plano pakeitimus;

l) informaciją apie duomenų bazes ir duomenų šaltinius, naudotus stebėsenos ir ataskaitų teikimo tikslais, įskaitant tuos, kurių šaltinis yra Eurokontrolė;

m) jeigu patikra susijusi su įrenginių, kuriuose pagal Direktyvą 2009/31/EB leidžiamoje vietoje vykdomas geologinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų saugojimas, išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita, pagal tą direktyvą privalomą stebėsenos planą ir pagal tos direktyvos 14 straipsnį privalomas ataskaitas, apimančias bent jau tikrintinos išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos ataskaitinį laikotarpį;

n) jeigu taikytina, kompetentingos institucijos patvirtinimą dėl reikalavimo vyksti į įrenginio buvimo vietą netaikymo pagal 31 straipsnio 1 dalį;

o) visą kitą svarbią informaciją, reikalingą patikrai planuoti ir atlikti.

2. Prieš vertintojui išduodant patikros ataskaitą, veiklos vykdytojas arba orlaivių naudojas pateikia vertintojui galutinę aprobuotą ir vidaus tvarka patvirtintą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą.

11 straipsnis

Strateginė analizė

1. Patikros pradžioje vertintojas atlieka visos su įrenginiais arba orlaivių naudotoju susijusios veiklos strateginę analizę, kad įvertintų tikėtiną patikros užduočių pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

2. Kad suprastų įrenginiuose arba orlaivių naudotojo vykdomą veiklą, vertintojas surenka ir peržiūri informaciją, būtiną įvertinti, ar patikros grupė yra pakankamai kompetentinga atlikti patikrą, nustatyti, ar sutartyje nurodyta tikrinimo trukmė nustatyta teisingai, ir įsitikinti, kad ji yra pajėgi atlikti reikiamą rizikos analizę. Ta informacija apima bent:

- a) 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją;
 - b) reikalaujamą svarbos lygį;
 - c) jeigu vertintojas tikrina tą patį veiklos vykdytoją arba orlaivių naudoją, informaciją, gautą atliekant patikrą ankstesniaisiais metais.
3. Peržiūrėdamas 2 dalyje nurodytą informaciją, vertintojas įvertina bent šiuos dalykus:

- a) tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą – įrenginio kategoriją pagal Reglamento (EB) Nr. 601/2012 19 straipsnį ir tame įrenginyje vykdomą veiklą;
 - b) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą arba tonkilometrų duomenų ataskaitą – orlaivių naudotojo dydį ir pobūdį, informacijos pasiskirstymą įvairiose vietose ir skrydžių kiekį bei pobūdį;
 - c) kompetentingos institucijos patvirtintą stebėsenos planą, taip pat tame stebėsenos plane nustatytos metodikos ypatumus;
 - d) taršos šaltinių ir sukėliklių pobūdį, mastą ir sudėtingumą, taip pat įrangą ir procesus, kuriuos taikant gauti išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenys, įskaitant stebėsenos plane aprašytą matavimo įrangą, skaičiavimo koeficientų kilmę ir taikymą bei kitus pirminius duomenų šaltinius;
 - e) duomenų srauto operacijas, kontrolės sistemą ir kontrolės aplinką;
4. Atlikdamas strateginę analizę vertintojas patikrina:
- a) ar jam pateiktas stebėsenos planas yra naujausia kompetentingos institucijos patvirtinta stebėsenos plano versija;
 - b) ar per ataskaitinį laikotarpį stebėsenos planas buvo pakeistas;
 - c) ar apie tuos pakeitimus buvo pranešta kompetentingai institucijai pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 15

straipsnio 1 dalį arba 23 straipsnį arba ar tuos pakeitimus patvirtino kompetentinga institucija pagal to reglamento 15 straipsnio 2 dalį.

12 straipsnis

Rizikos analizė

1. Kad sėkmingai parengtų, suplanuotų ir atliktų patikrą, vertintojas nustato ir išanalizuoja šiuos dalykus:

- a) būdingą riziką;
- b) kontrolę;
- c) jeigu b punkte nurodyta kontrolė yra įgyvendinta, kontrolės riziką, susijusią su šios kontrolės veiksmingumu.

2. Nustatydamas ir analizuodamas 1 dalyje nurodytus dalykus, vertintojas pirmiausia atsižvelgia į:

- a) 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos strateginės analizės išvadas;
- b) 10 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytą informaciją;
- c) 11 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytą svarbos lygį.

3. Vertintojas, nustatęs, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudojas rizikos vertinime nenustatė susijusios būdingos rizikos ir kontrolės rizikos, apie tai praneša veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui.

4. Jeigu reikia atsižvelgiant į patikros metu gautą informaciją, vertintojas peržiūri rizikos analizę ir iš dalies keičia arba kartoja reikalingą patikros veiklą.

13 straipsnis

Patikros planas

1. Vertintojas, remdamasis strateginės analizės ir rizikos analizės metu gauta informacija ir nustatyta rizika, parengia patikros planą, į kurį įtraukia bent šiuos elementus:

- a) patikros programą, kurioje aprašomas patikros veiklos pobūdis ir sritis, taip pat šios veiklos atlikimo laikas ir būdas;
- b) kontrolės tikrinimo planą, kuriame nustatoma kontrolės ir kontrolės procedūrų patikrinimo mastas ir metodai;

c) duomenų imties planą, kuriame nustatoma duomenų imties, susijusios su duomenų vertėmis, kuriomis remiantis buvo apskaičiuoti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitoje nurodytas bendras išmestas teršalų kiekis arba orlaivių naudotojo tonkilometrų duomenų ataskaitoje nurodyti suvestiniai tonkilometrų duomenys, sritis ir metodai.

2. 1 dalies b punkte nurodytą bandymo planą vertintojas sudaro taip, kad galėtų nustatyti, kiek galima pasitikėti atitinkama kontrole vertinant atitiktį 7 straipsnio 4 dalies b punkte nurodytiems reikalavimams.

Nustatydamas duomenų imties dydį ir duomenų imties veiklą, kuria patikrinama kontrolė, vertintojas atsižvelgia į šiuos elementus:

- a) būdingą riziką;
- b) kontrolės aplinką;
- c) susijusią kontrolę;
- d) reikalavimą pateikti pagrįstai patikimą patikros išvadą.

3. 1 dalies c punkte nurodytų duomenų atrankai nustatydamas imties dydį ir duomenų imties veiklą, vertintojas atsižvelgia į šiuos elementus:

- a) būdingą riziką ir kontrolės riziką;
- b) analizės procedūrų rezultatus;
- c) reikalavimą pateikti pagrįstai patikimą patikros išvadą;
- d) svarbos lygį;
- e) atskiros duomenų elemento poveikio visam duomenų rinkiniui svarbą.

4. Vertintojas sudaro ir įgyvendina patikros planą taip, kad patikros rizika būtų sumažinta iki priimtino lygio, suteikiantis galimybę pateikti pagrįstą patikinimą, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

5. Jeigu vertintojas, atlikdamas patikrą, nustato, kad esama papildomos rizikos, kurią būtina sumažinti, arba jeigu iš tiesų rizika yra mažesnė nei iš pradžių manyta, jis atnaujina rizikos analizę ir patikros planą ir atitinkamai pritaiko patikros veiklą.

14 straipsnis

Patikros veikla

Vertintojas įgyvendina patikros planą ir, remdamasis rizikos analize, patikrina kompetentingos institucijos patvirtinto stebėsenos plano įgyvendinimą.

Tuo tikslu vertintojas atlieka bent esminį patikrinimą, kurį sudaro analizės procedūros, duomenų tikrinimas ir stebėsenos metodikos patikrinimas, ir patikrina:

- a) duomenų srauto operacijas ir taikomas duomenų srauto sistemas, įskaitant informacinių technologijų sistemas;
- b) ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo vykdoma kontrolė tinkamai patvirtinta dokumentais, įgyvendinta, prižiūrima ir ar ja veiksmingai mažinama būdingoji rizika;
- c) ar stebėsenos plane nurodytos procedūros yra veiksmingos mažinant būdingąją riziką ir kontrolės riziką ir ar tos procedūros yra įgyvendintos, pakankamai dokumentuotos ir tinkamai prižiūrimos.

Vykdydamas antros pastraipos a punktą vertintojas, remdamasis duomenų srauto operacijų eiliškumu ir jų tarpusavio sąveika, atseka visą duomenų srautą nuo pirminio šaltinio duomenų iki veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos sudarymo.

15 straipsnis

Analizės procedūros

1. Vertintojas taiko analizės procedūras, kad įvertintų duomenų patikimumą ir išsamumą, kai remiantis būdingąja rizika, kontrolės rizika ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo kontrolės tinkamumu matyti, kad tokias analizės procedūras būtina taikyti.

2. Vykdydamas 1 dalyje nurodytas analizės procedūras, vertintojas įvertina ataskaitoje pateiktus duomenis, kad nustatytų galimas rizikos sritis ir paskui patvirtintų bei pritaikytų numatomą patikros veiklą. Vertintojas bent:

- a) įvertina tam tikro laikotarpio duomenų arba tam tikrų palyginamų duomenų vienetų svyravimų ir tendencijų patikimumą;
- b) nustato akivaizdžius riktus, netikėtus duomenis ir duomenų spragas.

3. Taikydamas 1 dalyje nurodytas analizės procedūras, vertintojas atlieka šias procedūras:

- a) prieš atlikdamas 14 straipsnyje nurodytą veiklą jis atlieka preliminaras suvestinių duomenų analizės procedūras, kad suprastų ataskaitoje pateiktų duomenų pobūdį, sudėtingumą ir svarbą;

b) išsamias suvestinių duomenų ir duomenų verčių, kuriomis remiantis buvo parengti šie suvestiniai duomenys, analizės procedūras, kad nustatytų galimas struktūrines klaidas ir akivaizdžius riktus;

c) galutines suvestinių duomenų analizės procedūras, kad užtikrintų, jog visos atliekant patikrą nustatytos klaidos buvo tinkamai ištaisytos.

4. Vertintojas, radęs riktų, svyravimų, tendencijų ir nustatęs duomenų spragų ar duomenų, kurie nederą su kita susijusia informacija arba gerokai skiriasi nuo tikėtinų kiekių arba santykininių verčių, turi gauti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo paaiškinimus, pagrįstus susijusiais papildomais įrodymais.

Remdamasis pateiktais paaiškinimais ir papildomais įrodymais, vertintojas įvertina poveikį patikros planui ir atliktiniams patikros veiksams.

16 straipsnis

Duomenų patikra

1. Vertintojas patikrina veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktus duomenis atlikdamas išsamų duomenų patikrinimą, apimančią duomenų atsekimą iki pirminio duomenų šaltinio, duomenų kryžminį palyginimą su išoriniais duomenų šaltiniais, sutikrinimą, atitinkamų duomenų ribinių verčių palyginimą ir perskaičiavimus.

2. Atlikdamas 1 dalyje nurodytas duomenų patikras ir atsižvelgdamas į patvirtintą stebėsenos planą, įskaitant jame aprašytas procedūras, vertintojas patikrina:

- a) tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą - įrenginio ribas;
- b) tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą - sukėliklių ir taršos šaltinių išsamumą, kaip aprašyta kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane;
- c) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą ir tonkilometrių ataskaitą - skrydžių, priskiriamų Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytai aviacijos veiklai, už kuriuos yra atsakingas orlaivių naudotojas, išsamumą ir atitinkamai - išmetamųjų teršalų kiekio duomenų ir tonkilometrių duomenų išsamumą;
- d) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą ir tonkilometrių ataskaitą - ataskaitoje pateiktų duomenų atitiktį masės ir centruotės dokumentams;

e) tikrindamas orlaivių naudotojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą - bendrų degalų sąnaudų atitiktį įsigyto ir kitaip aviacijos veiklą vykdančiam orlaiviui pateikto kuro duomenims;

f) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje pateiktų suvestinių duomenų atitiktį pirminio šaltinio duomenims;

g) jeigu veiklos vykdytojas taiko Reglamento (ES) Nr. 601/2012 21 straipsnio 1 dalyje nurodytą matavimu pagrįstą metodiką - išmatuotas vertes, naudodamas veiklos vykdytojo pagal to reglamento 46 straipsnį atliktus skaičiavimus;

h) duomenų patikimumą ir tikslumą.

3. Tikrindamas 2 dalies c punkte nurodytų skrydžių išsamumą, vertintojas naudoja orlaivių naudotojo oro eismo duomenis, įskaitant duomenis, gautus iš Eurokontrolės arba kitų atitinkamų organizacijų, kurios gali apdoroti tokią oro eismo informaciją, kokią gauna Eurokontrolė.

17 straipsnis

Stebėsenos metodikos taikymo tinkamumo patikra

1. Vertintojas, atsižvelgdamas į stebėsenos metodikos ypatumus, patikrina, ar tinkamai taikoma ir įgyvendinama stebėsenos plane kompetentingos institucijos patvirtinta stebėsenos metodika.

2. Tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, vertintojas patikrina, ar tinkamai taikomas ir įgyvendinamas kompetentingos institucijos patvirtintas Reglamento (ES) Nr. 601/2012 33 straipsnyje nurodytas imties planas.

3. Jeigu pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 48 ir 49 straipsnius perduodamas CO₂ ir jeigu perduotas CO₂ matuojamas ir perdavimo, ir priėmimo įrenginiuose, vertintojas patikrina, ar abiejuose įrenginiuose išmatuotų verčių skirtumas galima paaiškinti matavimo sistemų neapibrėžtimi ir ar abiejų įrenginių išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitose buvo naudojamas teisingas aritmetinis išmatuotų verčių vidurkis.

Jeigu abiejuose įrenginiuose išmatuotų verčių skirtumų negalima paaiškinti matavimo sistemų neapibrėžtimi, vertintojas patikrina, ar buvo atliktos pataisos siekiant pašalinti išmatuotų verčių skirtumus, ar šios pataisos buvo padarytos konservatyviai (t. y. su atsarga) ir ar kompetentinga institucija jas patvirtino.

4. Jeigu pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 12 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad veiklos vykdytojai Komisijos sprendimo 2011/278/ES ⁽¹⁾ 24 straipsnio 1 dalies laikymosi tikslais į stebėsenos planą įtrauktų daugiau elementų, vertintojas patikrina, ar tinkamai taikomos ir įgyvendinamos to reglamento 12 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros. Tai atlikdamas, vertintojas taip pat patikrina, ar veiklos vykdytojas kompetentingai institucijai iki ataskaitinio laikotarpio gruodžio 31 d. pateikė informaciją apie numatomus arba padarytus įrenginių pajėgumo, veiklos lygio ir eksploatavimo pakeitimus.

18 straipsnis

Trūkstamų duomenų gavimo metodų patikra

1. Jeigu trūkstamiems duomenims gauti pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 65 straipsnį buvo taikomi kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane nustatyti metodai, vertintojas patikrina, ar taikyti metodai buvo tinkami konkrečiam atvejui ir ar jie buvo taikomi teisingai.

Jei kompetentinga institucija pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 65 straipsnį veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui leido naudoti kitus metodus negu nurodytieji pirmoje pastraipoje, vertintojas patikrina, ar patvirtintasis metodas teisingai taikytas ir tinkamai dokumentuotas.

Jei veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas negali laiku gauti tokio leidimo, vertintojas patikrina, ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo taikomu trūkstamų duomenų gavimo metodu užtikrinama, kad išmestas teršalų kiekis nebūtų nepakankamai įvertintas ir kad taikant šį metodą nebūtų padaryta esminių netikslumų.

2. Vertintojas patikrina, ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo vykdoma kontrolė, skirta Reglamento (ES) Nr. 601/2012 65 straipsnio 1 dalyje nurodytų duomenų trūkumui išvengti, yra veiksminga.

19 straipsnis

Neapibrėžties vertinimas

1. Jeigu Reglamente (ES) Nr. 601/2012 reikalaujama, kad veiklos vykdytojas įrodytų atitiktį veiklos duomenų ir skaičiavimo koeficientų neapibrėžties ribinėms vertėms, vertintojas patvirtina patvirtintame stebėsenos plane nustatytiems neapibrėžties lygiams apskaičiuoti naudotos informacijos tinkamumą.

2. Jeigu veiklos vykdytojas taiko nepakopinę stebėsenos metodiką, nurodytą Reglamento (ES) Nr. 601/2012 22 straipsnyje, vertintojas patikrina visus šiuos dalykus:

a) ar veiklos vykdytojas atliko neapibrėžties vertinimą ir kiekybinės vertės apskaičiavimą, kuriais įrodyta, kad laikomasi pagal to Reglamento 22 straipsnio c punktą privalomos

bendrosios neapibrėžties ribinės vertės, taikomos metiniam šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo lygiui;

b) neapibrėžčiai įvertinti ir jos kiekybinei vertei nustatyti naudotos informacijos tinkamumą;

c) ar taikytas bendrasis neapibrėžties vertinimo ir kiekybinės vertės apskaičiavimo metodas atitinka to reglamento 22 straipsnio b punktą;

d) ar pateikti įrodymai, kad laikomasi to reglamento 22 straipsnio a punkte nurodytai stebėsenos metodikai keliamų sąlygų.

3. Jeigu pagal Reglamentą (ES) Nr. 601/2012 reikalaujama, kad orlaivių naudotojas įrodytų, jog nebuvo viršyti privalomi neapibrėžties lygiai, vertintojas patikrina informacijos, naudotos įrodyti, kad nebuvo viršyti kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane nustatyti taikytini neapibrėžties lygiai, tinkamumą.

20 straipsnis

Imčių ėmimas

1. Tikrindamas atitiktį 14 straipsnio b ir c punktuose nurodytai kontrolei ir procedūroms arba atlikdamas 15 ir 16 straipsniuose nurodytas patikras, vertintojas gali taikyti įrenginiui arba orlaivių naudotojui skirtus imties metodus, jeigu, remiantis rizikos analize, imtis laikoma pagrįsta.

2. Jeigu vertintojas imties metu nustato neatitiktį arba netikslumą, jis paprašo, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas paaiškintų pagrindines neatitikties arba netikslumo priežastis, kad galėtų įvertinti neatitikties arba netikslumo poveikį ataskaitoje pateiktiems duomenims. Remdamasis tokio vertinimo rezultatais, vertintojas nustato, ar reikia atlikti papildomus patikros veiksmus, ar turi būti padidintas imties dydis ir kurių duomenų visumos dalį veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas privalo pataisyti.

3. Vertintojas registruoja 14, 15, 16 ir 17 straipsniuose nurodytų patikrų rezultatus, įskaitant išsamią informaciją apie papildomas imtis, patikros vidaus dokumentuose.

21 straipsnis

Apsilankymai veiklos vietoje

1. Atlikdamas patikrą, vertintojas pagal poreikį vieną ar daugiau kartų apsilanko įrenginių buvimo vietoje, kad įvertintų matavimo prietaisų ir stebėsenos sistemų veikimą, atliktų apklausas, šiame skyriuje reikalaujamus veiksmus, taip pat tam, kad surinktų pakankamai informacijos ir įrodymų, suteikiančių jam galimybę padaryti išvadą, ar veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

⁽¹⁾ OL L 130, 2011 5 17, p. 1.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas suteikia vertintojui galimybę patekti į jo įrenginių vietas.

3. Tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, vertintojas taip pat privalo nuvykti į įrenginio buvimo vietą, kad įvertintų įrenginio ribas ir sukėliklių bei taršos šaltinių išsamumą.

4. Tikrindamas veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą, vertintojas, remdamasis rizikos analize, nusprendžia, ar reikalingi apsilankymai kitose vietose, įskaitant tokias vietas kaip įmonės centrinė būstinė ir kiti ne įrenginio vietoje esantys biurai, kuriose atliekamos svarbios sudedamosios duomenų srauto ir kontrolės operacijos.

22 straipsnis

Netikslumų ir neatitiktį šalinimas

1. Jei atlikdamas patikrą vertintojas randa netikslumų arba neatitiktį, jis apie jas tinkamu laiku praneša veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ir paprašo ištaisyti padėtį.

Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaiso visus netikslumus ir neatitiktis, apie kuriuos jam pranešama.

2. Visus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo per patikrą ištaisytus netikslumus ar neatitiktis vertintojas patikros vidaus dokumentuose registruoja ir pažymi kaip ištaisytus.

3. Jei veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas netikslumų ar neatitiktį, apie kuriuos jam praneša vertintojas pagal 1 dalį, neištaiso iki vertintojas išduoda patikros ataskaitą, vertintojas paprašo, kad veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas paaiškintų pagrindines netikslumo ar neatitikties priežastis, kad galėtų įvertinti netikslumų ar neatitiktį poveikį pateiktiems duomenims.

Vertintojas nustato, ar neištaisyti netikslumai atskirai arba kartu su kitais netikslumais neturi esminio poveikio suvestiniams ataskaitoje nurodytiems išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenims. Vertindamas netikslumų svarbą, vertintojas atsižvelgia į jų dydį ir pobūdį, taip pat į konkrečias jų atsiradimo aplinkybes.

Vertintojas įvertina, ar neištaisyta neatitiktis atskirai arba kartu su kitomis neatitiktimis neturi esminio poveikio suvestiniams ataskaitoje pateiktiems duomenims ir ar dėl jų neatsiranda esminių netikslumų.

Vertintojas gali laikyti netikslumus esminiais net jei jų svarbos lygis atskirai arba kartu su kitais netikslumais yra mažesnis negu

nustatyta 23 straipsnyje, jei tai pagrįsta netikslumų dydžiu bei pobūdžiu ir konkrečiomis jų atsiradimo aplinkybėmis.

23 straipsnis

Svarbos lygis

1. Svarbos lygis – 5 % viso ataskaitoje nurodyto per tikrinamą ataskaitinį laikotarpį išmesto teršalų kiekio, susijusio su bet kuriuo iš šių dalykų:

a) A kategorijos įrenginiais, nurodytais Reglamento (ES) Nr. 601/2012 19 straipsnio 2 dalies a punkte, ir B kategorijos įrenginiais, nurodytais to reglamento 19 straipsnio 2 dalies b punkte,

b) orlaivių naudotojais, kurie degindami iškastinį kurą per metus išmeta ne daugiau kaip 500 kilotonų CO₂.

2. Svarbos lygis – 2 % viso ataskaitoje nurodyto per tikrinamą ataskaitinį laikotarpį išmesto teršalų kiekio, susijusio su bet kuriuo iš šių dalykų:

a) C kategorijos įrenginiais, nurodytais Reglamento (ES) Nr. 601/2012 19 straipsnio 2 dalies c punkte;

b) orlaivių naudotojais, kurie degindami iškastinį kurą per metus išmeta daugiau kaip 500 kilotonų CO₂.

3. Tikrinant orlaivių naudotojų tonkilometrų duomenų ataskaitas taikytinas svarbos lygis – 5 % viso ataskaitoje nurodyto tonkilometrų kiekio per tikrinamą ataskaitinį laikotarpį.

24 straipsnis

Patikros metu nustatytų faktų apibendrinimas

Baigdamas patikrą ir atsižvelgdamas į patikros metu gautą informaciją, vertintojas:

a) patikrina galutinius iš veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo gautus duomenis, įskaitant duomenis, pakoreguotus remiantis patikros metu gauta informacija;

b) peržiūri veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo nurodytas galutinių duomenų ir pirmiau pateiktų duomenų skirtumų priežastis;

c) peržiūri vertinimo rezultatus, kad nustatytų, ar kompetentingos institucijos patvirtintas stebėsenos planas, įskaitant jame aprašytas procedūras, buvo tinkamai įgyvendintas;

d) įvertina, ar patikros rizika yra priimtino žemo lygio, kad būtų galima pateikti pagrįstą patikinimą;

- e) užtikrina, kad būtų surinkta pakankamai įrodymų, kuriais remiantis būtų galima pateikti patikros išvadą, kuria būtų pagrįstai patikinama, kad ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- f) užtikrina, kad patikros procesas būtų išsamiai aprašytas patikros vidaus dokumentuose ir kad patikros ataskaitoje būtų galima pateikti galutinę nuomonę.

25 straipsnis

Nepriklausoma peržiūra

1. Prieš išduodamas patikros ataskaitą, vertintojas pateikia patikros vidaus dokumentus ir patikros ataskaitą nepriklausomą peržiūrą atliekančiam asmeniui.
2. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo neturi būti atlikęs jokių su jo atliekama peržiūra susijusių patikros veiksmų.
3. Nepriklausoma peržiūra apima visą šiame skyriuje aprašytą ir visaus patikros dokumentuose užregistruotą patikros procesą.

Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo atlieka peržiūrą siekdamas užtikrinti, kad patikros procesas atliktas pagal šį reglamentą, kad tinkamai atliktos 40 straipsnyje nurodytos patikros procedūros ir kad taikytas deramas profesinis atidumas ir nuovoka.

Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo taip pat įvertina, ar surinkta pakankamai įrodymų, kad vertintojas galėtų parengti pagrįstai patikintą patikros ataskaitą.

4. Susidarius aplinkybėms, kuriomis po peržiūros gali tekti padaryti patikros ataskaitos pakeitimų, nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo taip pat peržiūri šiuos pakeitimus ir faktus, kuriais jie pagrįsti.

5. Vertintojas tinkamai įgalioja asmenį, kuriam suteikiama teisė patvirtinti patikros ataskaitą remiantis nepriklausomą peržiūrą atlikusio asmens išvadomis ir patikros vidaus dokumentuose pateiktais faktais.

26 straipsnis

Patikros vidaus dokumentai

1. Vertintojas parengia ir surenka patikros vidaus dokumentus, kuriuose pateikiama bent tokia informacija:
 - a) atliktų patikros veiksmų rezultatai;
 - b) strateginė analizė, rizikos analizė ir patikros planas;
 - c) pakankamai informacijos, kad būtų galima pagrįsti patikros išvadą, įskaitant sprendimo, ar nustatyti netikslumai turi ar

neturi esminio poveikio ataskaitoje nurodytam išmetamųjų teršalų kiekiui arba tonkilometrių duomenims, pagrindimą.

2. 1 dalyje nurodyti patikros vidaus dokumentai parengiami taip, kad 25 straipsnyje nurodytas nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo ir nacionalinė akreditacijos įstaiga galėtų įvertinti, ar patikra buvo atlikta pagal šį reglamentą.

Patikros ataskaitą patvirtinus pagal 25 straipsnio 5 dalį, vertintojas nepriklausomos peržiūros rezultatus įtraukia į patikros vidaus dokumentus.

3. Kompetentingai institucijai paprašius, vertintojas suteikia jai galimybę peržiūrėti patikros vidaus dokumentus, kad jai būtų lengviau įvertinti patikrą.

27 straipsnis

Patikros ataskaita

1. Remdamasis patikros metu surinkta informacija, vertintojas veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui išduoda kiekvienos pavertintos išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrių ataskaitos patikros ataskaitą. Patikros ataskaitoje turi būti nustatytas bent vienas iš šių faktų:

- a) ataskaita pripažįstama tinkama;
- b) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje yra esminių netikslumų, kurie iki patikros ataskaitos išdavimo nebuvo ištaisyti;
- c) pagal 28 straipsnį pernelyg siaura patikros sritis, todėl vertintojas negalėjo gauti pakankamai įrodymų, kad galėtų pateikti pagrįstai patikintą patikros išvadą, kad ataskaitoje nėra esminių netikslumų;
- d) dėl pavienių neatitikčių arba bendro jų poveikio trūksta aiškumo, todėl vertintojas negali pagrįstai patikinti, kad veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje nėra esminių netikslumų.

Taikant pirmos pastraipos a punktą veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita gali būti pripažįstama kaip tinkama tik jei joje nėra esminių netikslumų.

2. Veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas kompetentingai institucijai pateikia patikros ataskaitą kartu su atitinkama tikrinta veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaita.

3. Patikros ataskaitoje pateikiama bent tokia informacija:

- a) vertinto veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo pavadinimas;

- b) patikros tikslai;
- c) patikros sritis;
- d) vertintos veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos nuoroda;
- e) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos tikrinimo kriterijai, nurodant leidimą, jeigu taikytina, ir kompetentingos institucijos patvirtino stebėsenos plano versijas, taip pat kiekvieno stebėsenos plano galiojimo laikotarpį;
- f) bendras kiekviename įrenginyje arba kiekvieno orlaivių naudotojo išmestų teršalų arba tonkilometrų kiekis pagal Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytas veiklos rūšis;
- g) ataskaitinis laikotarpis, susijęs su patikra;
- h) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo, kompetentingos institucijos ir vertintojo atsakomybė;
- i) patikros išvados pagrindinis teiginys;
- j) nustatytų netikslumų ir neatitiktų, kurie nebuvo ištaisyti iki patikros ataskaitos išdavimo, aprašymas;
- k) apsilankymų veiklos vietoje datos ir apsilankiusieji asmenys;
- l) informacija apie tai, ar buvo atsisakyta vyksti į veiklos vietą, taip pat tokių atsisakymų vyksti į veiklos vietą priežastys;
- m) visas atliekant patikrą nustatytas neatitiktis Reglamentui (ES) Nr. 601/2012;
- n) jeigu reikiamu laiku negalima gauti kompetentingos institucijos patvirtinimo dėl metodo, taikomo siekiant panaikinti duomenų spragas pagal 18 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą, nurodoma, ar taikytas metodas yra konservatyvus, ir ar jį taikant atsiranda ar neatsiranda esminių netikslumų;
- o) jeigu vertintojas pastebėjo įrenginio pajėgumo, veiklos lygio ir eksploataavimo pokyčių, kurie gali turėti poveikio įrenginiui skiriamų apyvartinių taršos leidimų skaičiui ir apie kuriuos kompetentingai institucijai nebuvo pranešta iki ataskaitinio laikotarpio gruodžio 31 d. pagal Sprendimo 2011/278/ES 24 straipsnio 1 dalį, šių pokyčių aprašymas ir susijusios pastabos;
- p) jeigu taikytina, tobulinimo rekomendacijos;
- q) ES ATLPS vyriausiojo auditoriaus, nepriklausomą peržiūrą atliekančio asmens ir, jeigu taikytina, ES ATLPS auditoriaus bei technikos eksperto, kurie dalyvavo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikroje, vardai ir pavardės (arba pavadinimai);
- r) data ir vertintojo vardu įgalioto asmens parašas, nurodant jo vardą ir pavardę.
4. Vertintojas patikros ataskaitoje pakankami išsamiai apibūdina netikslumus ir neatitiktis, kad veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ir kompetentingai institucijai būtų aišku:
- a) netikslumo arba neatitikties dydis ir pobūdis;
- b) kodėl netikslumas turi esminio poveikio arba jo neturi;
- c) su kokia veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos dalimi yra susijęs netikslumas arba su kokia stebėsenos plano dalimi yra susijusi neatitiktis.
5. Jeigu valstybė narė reikalauja, kad vertintojas, be 3 dalyje nurodytų elementų, apie patikrą pateiktų daugiau informacijos, kuri nėra būtina patikros išvadai suprasti, veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas našumo sumetimais šią papildomą informaciją gali kompetentingai institucijai pateikti ne kartu su patikros ataskaita, o atskirai kurią nors kitą dieną, bet ne vėliau kaip tų pačių metų gegužės 15 d.

28 straipsnis

Patikros srities apribojimai

Vertintojas gali padaryti išvadą, kad patikros sritis yra pernelyg siaura, kaip nurodyta 27 straipsnio 1 dalies c punkte, bet kuriuo iš šių atvejų:

- a) trūksta duomenų, kurių neturėdamas vertintojas negali gauti įrodymų, reikalingų patikros rizikai sumažinti iki lygio, būtino norint pateikti pagrįstą patikinimą;
- b) stebėsenos planas nepatvirtintas kompetentingos institucijos;
- c) nepakankama stebėsenos plano sritis arba jie nepakankamai aiškus, kad būtų galima padaryti patikros išvadą;
- d) veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas nesuteikė vertintojui pakankamai informacijos, kad šis galėtų atlikti patikrą.

29 straipsnis

Nepašalintų neesminių neatitikčių šalinimas

1. Vertintojas įvertina, ar veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaisė ankstesnio stebėsenos laikotarpio patikros ataskaitoje nurodytas neatitiktis, jei jų buvo, laikydamasis Reglamento (ES) Nr. 601/2012 69 straipsnio 4 dalyje veiklos vykdytojui nustatytų reikalavimų.

Jeigu veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas šių neatitikčių neištaisė pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 69 straipsnio 4 dalį, vertintojas išnagrinėja, ar dėl to padidėja arba gali padidėti netikslumų rizika.

Vertintojas patikros ataskaitoje nurodo, ar veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas ištaisė šias neatitiktis.

2. Atlikdamas patikrą, vertintojas patikros vidaus dokumentuose išsamiai registruoja, kada ir kaip veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas patikros metu ištaisė nustatytas neatitiktis.

30 straipsnis

Stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos tobulinimas

1. Jeigu vertintojas nustatė tobulintinas su šios dalies a–d punktais susijusias veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo veiklos sritis, vertintojas patikros ataskaitoje pateikia tobulinimo rekomendacijas, susijusias su veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo veikla tuose punktuose nurodytose srityse:

- a) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo atliekamas rizikos vertinimas;
- b) duomenų srauto operacijų ir kontrolės kūrimas, dokumentavimas, įgyvendinimo ir priežiūra, taip pat kontrolės sistemos vertinimas;
- c) duomenų srauto operacijų procedūrų, kontrolės įgyvendinimo procedūrų ir kitų procedūrų, kurias veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas privalo nustatyti pagal Reglamentą (ES) Nr. 601/2012, kūrimas, dokumentavimas, įgyvendinimas ir priežiūra;
- d) išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrių stebėsenos ir ataskaitų teikimas, įskaitant tuos atvejus, kai tai daroma siekiant aukštesnės pakopos, sumažinti riziką ir padidinti stebėsenos bei ataskaitų teikimo veiksmingumą.

2. Kitais metais po tobulinimo rekomendacijų patikros ataskaitoje pateikimo atlikdamas patikrą, vertintojas patikrina, ar veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas įgyvendino tas tobulinimo rekomendacijas ir kaip jis tai padarė.

Jeigu veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas tų rekomendacijų neįgyvendino arba įgyvendino jas netinkamai, vertintojas įvertina, kokio poveikio tai turi netikslumų ir neatitikčių rizikai.

31 straipsnis

Įrenginių veiklos vykdytojams taikoma supaprastinta patikra

1. Nukrypdamas nuo 21 straipsnio 1 dalies, vertintojas, kompetentingai institucijai leidus pagal šio straipsnio antrą pastraipą, gali, remdamasis rizikos analizės rezultatais ir nustatęs, kad jis visus reikiamus duomenis gali gauti nuotoliniu būdu ir kad tenkinamos Komisijos nustatytos nevykimo į veiklos vietą sąlygos, nuspręsti nevykti į įrenginio buvimo vietą. Apie tai vertintojas nepagrįstai nedelsdamas informuoja veiklos vykdytoją.

Veiklos vykdytojas kompetentingai institucijai pateikia prašymą, kad kompetentinga institucija patvirtintų vertintojo sprendimą nevykti į įrenginio veiklos vietą.

Gavusi atitinkamo veiklos vykdytojo prašymą, kompetentinga institucija nusprendžia, ar patvirtinti vertintojo sprendimą nevykti į veiklos vietą, atsižvelgdama į visus šiuos elementus:

- a) vertintojo pateiktą informaciją apie rizikos vertinimo rezultatus;
- b) informaciją apie tai, kad reikiamus duomenis galima gauti nuotoliniu būdu;
- c) įrodymus, kad įrenginiui netaikomi 3 dalyje nustatyti reikalavimai;
- d) įrodymus, kad laikomasi Komisijos nustatytų nevykimo į veiklos vietą sąlygų.

2. 1 dalyje nurodyto kompetentingos institucijos patvirtinimo nereikia, jei nusprendžiama nevykti į Reglamento (ES) Nr. 601/2012 47 straipsnio 2 dalyje nuodytų mažai taršių įrenginių buvimo vietą.

3. Bet koku atveju vertintojas vyksta į įrenginio veiklos vietą, jei:

- a) vertintojas primą kartą tikrina veiklos vykdytojo išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitą;
- b) vertintojas nebuvo nuvykęs į įrenginio vietą du iš karto prieš taiėjusius ataskaitinius laikotarpius;

c) jeigu ataskaitiniu laikotarpiu padaryta svarbių stebėsenos plano pakeitimų, pavyzdžiui, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 601/2012 15 straipsnio 3 arba 4 dalyje.

32 straipsnis

Orlaivių naudotojams taikoma supaprastinta patikra

1. Jei remdamasis rizikos analizės rezultatais vertintojas padaro išvadą, kad visus reikiamus duomenis jis gali gauti nuotoliniu būdu, vertintojas gali, nukrypdamas nuo šio reglamento 21 straipsnio 1 dalies, nuspręsti nevykti į Reglamento (ES) Nr. 601/2012 54 straipsnio 1 dalyje nurodyto mažojo teršėjo veiklos vietą.

2. Jeigu orlaivių naudotojas taiko Reglamento (ES) Nr. 601/2012 54 straipsnio 2 dalyje nurodytas supaprastintąsias degalų sąnaudų nustatymo priemones ir jeigu ataskaitoje pateikti duomenys parengti taikant šias priemones bei neatsižvelgiant į orlaivių naudotojo pateiktus duomenis, vertintojas, remdamasis rizikos analize, gali nuspręsti neatlikti šio reglamento 14 ir 16 straipsniuose, 17 straipsnio 1 ir 2 dalyje ir 18 straipsnyje nurodytų tikrinimų.

33 straipsnis

Supaprastinti patikros planai

Jei vertintojas taiko supaprastintą patikros planą, jis patikros vidaus dokumentuose registruoja duomenis, kuriais pagrindžiamas tokių planų taikymas, įskaitant įrodymus, kad tenkinamos supaprastintų patikros planų taikymo sąlygos.

III SKYRIUS

VERTINTOJAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

34 straipsnis

Akreditavimo sritys pagal sektorius

Vertintojas išduoda patikros ataskaitą tik tokiam veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui, kurio vykdoma veikla priskiriama Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytos veiklos sričiai, kuriai vertintojas yra akredituotas pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 ir šio reglamento nuostatas.

35 straipsnis

Nuolatinis kompetencijos užtikrinimas

1. Vertintojas parengia, patvirtina dokumentais, įgyvendina ir prižiūri kompetencijos užtikrinimo tvarką, kuria siekiama, kad visi darbuotojai, kuriems pavedama patikros veikla, būtų kompetentingi atlikti jiems paskirtas užduotis.

2. Įgyvendindamas 1 dalyje nurodytą kompetencijos užtikrinimo tvarką vertintojas nustato, patvirtina dokumentais, įgyvendina ir prižiūri bent šiuos dalykus:

- a) bendruosius kompetencijos kriterijus, taikomus visiems patikros veiklą vykdančiams darbuotojams;
- b) specialiuosius kompetencijos kriterijus, taikomus kiekvienai patikros veiklą vykdančio vertintojo pareigybei, pirmiausia ES ATLPS auditoriui ir ES ATLPS audito vadovui, nepriklausomą peržiūrą atliekančiam asmeniui ir technikos ekspertui;
- c) metodą, kuriuo nuolat užtikrinama kompetencija ir reguliarius visų patikros veiklą vykdančių darbuotojų veiklos vertinimas;
- d) patikros veiklą vykdančių darbuotojų tęstinio mokymo užtikrinimo tvarką;
- e) tvarką, skirtą įvertinti, ar išipareigojimas atlikti patikrą patenka į vertintojo akreditavimo sritį ir ar vertintojas yra kompetentingas, turi darbuotojų ir išteklių patikros grupei surinkti ir patikrai sėkmingai pabaigti per reikiamą laikotarpį.

Pirmos pastraipos b punkte nurodyti specialieji kompetencijos kriterijai nustatomi kiekvienai akreditavimo sričiai, kurioje šie asmenys vykdo patikros veiklą.

Vertindamas darbuotojų kompetenciją pagal pirmos pastraipos c punktą, vertintojas įvertina, ar jų kompetencija atitinka a ir b punktuose nurodytus kompetencijos kriterijus.

Pirmos pastraipos e punkte nurodyta tvarka taip pat apima vertinimą, ar patikros grupė yra visais atžvilgiais kompetentinga ir ar joje yra pakankamai darbuotojų, kad būtų galima atlikti konkretaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrą.

Vertintojas nustato bendruosius ir specialiuosius kompetencijos kriterijus, atitinkančius 36 straipsnio 4 dalyje ir 37, 38 bei 39 straipsniuose nustatytus kriterijus.

3. Vertintojas reguliariai tikrina visų patikros veiklą vykdančių darbuotojų darbo kokybę, kad nuolat užtikrintų tų darbuotojų kompetenciją.

4. Vertintojas reguliariai peržiūri 1 dalyje nurodytą kompetencijos užtikrinimo tvarką siekdamas užtikinti, kad:

- a) 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyti kompetencijos kriterijai būtų parengti pagal šiame reglamente nustatytus kompetencijos reikalavimus;

- b) būtų atsižvelgta į visus aspektus, susijusius su bendrųjų ir specialiųjų kompetencijos kriterijų nustatymu pagal 2 dalies pirmos pastraipos a ir b punktus;
- c) prireikus būtų nuolat atnaujinami ir prižiūrimi visi kompetencijos užtikrinimo reikalavimai.

5. Vertintojas privalo turėti pagal 1 dalyje nurodytą kompetencijos užtikrinimo tvarką vykdomos veiklos rezultatų registravimo sistemą.

6. ES ATLPS auditoriaus ir ES ATLPS vyriausiojo auditoriaus kompetenciją ir darbo kokybę vertina pakankamai kompetentingas vertintojas.

Tuo tikslu kompetentingas vertintojas tuos auditorius stebi jiems vykdant veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikrą įrenginio arba orlaivių naudotojo veiklos vietoje, kad nustatytų, ar jie atitinka kompetencijos kriterijus.

7. Jeigu darbuotojas nepajėgia įrodyti, kad jis visiškai atitinka jam paskirtai konkrečiai užduočiai atlikti keliamus kompetencijos reikalavimus, vertintojas nustato papildomo mokymo arba prižiūrimos darbo praktikos poreikį ir organizuoja atitinkamą mokymą arba darbo praktiką bei stebi darbuotoją iki vertintojui patenkinamai įrodoma, kad ji(s) atitinka kompetencijos kriterijus.

36 straipsnis

Vertintojų grupės

1. Kiekvieną kartą įsipareigojęs atlikti patikrą vertintojas surenka patikros grupę, gebančią vykdyti II skyriuje nurodytą tikrinimo veiklą.
2. Patikros grupę sudaroma bent iš ES ATLPS vyriausiojo auditoriaus ir, jeigu to reikia atsižvelgiant į 8 straipsnio 1 dalies e punkte nurodyto vertinimo metu vertintojo padarytas išvadas, tinkamo ES ATLPS auditorių ir technikos ekspertų skaičiaus.
3. Vertintojas paskiria nepriklausomą asmenį, kuris peržiūri su konkrečiu patikros įsipareigojimu susijusios patikros veiklą ir kuris nėra patikros grupės narys.
4. Kiekvienas grupės narys privalo:
 - a) aiškiai suprasti savo asmeninį vaidmenį patikros procese;
 - b) gebėti veiksmingai bendrauti ta kalba, kuri yra reikalinga konkrečioms jo (-s) užduotims atlikti.

5. Patikros grupėje turi būti bent vienas asmuo, kuris turi techninės kompetencijos ir žinių, reikalingų įvertinti konkrečius techninius stebėsenos ir ataskaitų teikimo aspektus, susijusius su I priede nurodyta įrenginio arba orlaivių naudotojo veikla, ir vienas asmuo, kuris sugeba bendrauti ta kalba, kuri yra būtina norint patikrinti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą valstybėje narėje, kurioje vertintojas atlieka patikrą.

6. Jeigu patikros grupė sudaryta iš vieno asmens, šis asmuo privalo atitikti visus 4 ir 5 dalyse nustatytus ES ATLPS auditoriui ir ES ATLPS audito vadovui keliamus kompetencijos reikalavimus.

37 straipsnis

ES ATLPS auditoriui ir ES ATLPS audito vadovui keliami kompetencijos reikalavimai

1. ES ATLPS auditorius privalo būti kompetentingas atlikti patikrą. Todėl ES ATLPS auditorius privalo atitikti bent šiuos kriterijus:

- a) turėti žinių apie Direktyvą 2003/87/EB, Reglamentą (ES) Nr. 601/2012, šį reglamentą, susijusius standartus ir kitus atitinkamus teisės aktus, taikomas gaires, taip pat valstybės narės, kurioje atliekama patikra, paskelbtas gaires ir teisės aktus;
- b) turėti žinių ir patirties duomenų ir informacijos audito srityje, įskaitant:
 - i) duomenų ir informacijos audito metodiką, įskaitant svarbos lygio taikymą ir netikslumų svarbos vertinimą;
 - ii) būdingos rizikos ir kontrolės rizikos analizę;
 - iii) imties metodus, susijusius su duomenų imtimi ir kontrolės tikrinimu;
 - iv) duomenų ir informacijos sistemų, IT sistemų, duomenų srauto operacijų, kontrolės, kontrolės sistemų ir kontrolės įgyvendinimo procedūrų vertinimą;
- c) gebėti vykdyti veiklą, susijusią su veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikra, kaip reikalaujama II skyriuje;
- d) turėti žinių ir patirties techniniais konkrečiaus sektoriaus stebėsenos ir ataskaitų teikimo aspektais, susijusiais su I priede nurodyta veiklos sritimi, kurioje ES ATLPS auditorius atlieka patikrą.

2. ES ATLPS audito vadovas privalo atitikti ES ATLPS auditoriui keliamus kompetencijos reikalavimus ir turi būti įrodęs, kad yra kompetentingas vadovauti patikros grupei ir būti atsakingas už patikros veiklą pagal šį reglamentą.

38 straipsnis

Nepriklausomą peržiūrą atliekantiems asmenims taikomi kompetencijos reikalavimai

1. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo turi būti tinkamai įgaliotas pagal 25 straipsnį peržiūrėti patikros ataskaitos projektą ir patikros vidaus dokumentus.

2. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo privalo atitikti 37 straipsnio 2 dalyje ES ATLPS audito vadovui keliamus kompetencijos reikalavimus.

3. Nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo privalo turėti reikiamos kompetencijos analizuoti pateiktą informaciją, kad galėtų patvirtinti, jog ji išsami bei nuosekli, reikalauti užpildyti informacijos spragas, kvestionuoti prieštarinę informaciją, taip pat patikrinti duomenų judėjimo kelią, kad įvertintų, ar patikros vidaus dokumentai yra išsamūs ir ar juose pateikiama pakankamai informacijos patikros ataskaitos projektui pagrįsti.

39 straipsnis

Technikos ekspertų pasitelkimas

1. Vykdydamas patikrą vertintojas gali pasitelkti technikos ekspertus, kad šie suteiktų išsamių žinių ir pasidalytų profesine patirtimi tam tikru klausimu, kai to reikia siekiant padėti ES ATLPS auditoriui bei ES ATLPS audito vadovui vykdyti patikrą.

2. Jei nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo nėra kompetentingas konkrečiam peržiūros proceso aspektui įvertinti, vertintojas paprašo technikos eksperto pagalbos.

3. Technikos ekspertas privalo būti kompetentingas ir turėti profesinės patirties, kad galėtų ES ATLPS auditoriui, ES ATLPS audito vadovui ar nepriklausomą peržiūrą atliekančiam asmeniui prireikus veiksmingai padėti tam tikru klausimu, kuriuo jo(s) prašoma suteikti žinių ir pasidalyti profesine patirtimi. Be to, technikos ekspertas privalo pakankamai gerai išmanyti 37 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytus klausimus.

4. Technikos ekspertui vykdant jam pavestas užduotis vadovauja ir visą atsakomybę prisiima tos patikros grupės, kurioje jis dirba, ES ATLPS audito vadovas arba nepriklausomą peržiūrą atliekantis asmuo.

40 straipsnis

Patikros procedūros

1. Vertintojas nustato, patvirtina dokumentais, įgyvendina ir prižiūri vieną arba daugiau II skyriuje aprašytų patikros procedūrų ir II priede nustatytas privalomas procedūras bei tvarką. Vertintojas šias procedūras ir tvarką nustato ir įgyvendina laikydamasis II priede nurodyto darniojo standarto.

2. Vertintojas parengia, patvirtina dokumentais, įgyvendina ir prižiūri kokybės valdymo sistemą, skirtą užtikrinti nuoseklų I dalyje nurodytų procedūrų ir tvarkos rengimą, įgyvendinimą, tobulinimą ir peržiūrą pagal II priede nurodytą darnųjį standartą.

41 straipsnis

Irašų tvarkymas ir informacijos teikimas

1. Vertintojas saugo įrašus, įskaitant įrašus apie darbuotojų kompetenciją ir nešališkumą, kad įrodytų atitiktį šiam reglamentui.

2. Laikydamasis II priede nurodyto darniojo standarto vertintojas reguliariai teikia informaciją veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ir kitoms susijusioms šalims.

3. Laikydamasis II priede nurodyto darniojo standarto vertintojas užtikrina per patikrą gautos informacijos konfidencialumą.

42 straipsnis

Nešališkumas ir nepriklausomumas

1. Vertintojas turi būti nepriklausomas nuo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ir, vykdydamas patikros veiklą, turi būti nešališkas.

Todėl vertintojas ir bet kuris to paties juridinio asmens padalinys negali būti veiklos vykdytojas arba orlaivių naudotojas, veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo savininkas arba negali priklausyti veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui ar turėti su juo ryšių, kurie galėtų turėti poveikio jo nepriklausomumui ir nešališkumui. Be to, vertintojas turi būti nepriklausomas nuo institucijų, kurios parduoda apyvartinius taršos leidimus pagal šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, nustatytą pagal Direktyvos 2003/87/EB 19 straipsnį.

2. Vertintojo organizacinė struktūra turi būti tokia, kad būtų užtikrintas jo objektyvumas, nepriklausomumas ir nešališkumas. Taikant šį reglamentą taikomi atitinkami II priede nurodyto darniojo standarto reikalavimai.

3. Vertintojas nevykdo veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikros, jei dėl jos kyla nepriimtina vertintojo nešališkumo rizika arba vertintojo interesų konfliktas. Tikrinamas veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitą, vertintojas nesinaudoja darbuotojų arba samdytų asmenų, kuriems kyla arba gali kilti interesų konfliktas, paslaugomis. Be to, vertintojas užtikrina, kad darbuotojų arba organizacijų veikla neturėtų neigiamo poveikio patikros konfidencialumui, objektyvumui, nepriklausomumui ir nešališkumui.

Laikoma, kad pirmos pastraipos pirmame sakinyje nurodyta nepriimtina šališkumo arba interesų konflikto rizika yra iškilusi, be kita ko, bet kuriuo iš toliau nurodytų atvejų:

- a) jei vertintojas arba bet kuri kita to paties juridinio asmens dalis teikia konsultavimo paslaugas, skirtas parengti dalį stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos, aprašytos kompetentingos institucijos patvirtintame stebėsenos plane, įskaitant stebėsenos metodikos, veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos projekto ir stebėsenos plano projekto rengimą;
- b) jei vertintojas arba bet kuri kita to paties juridinio asmens dalis teikia techninę pagalbą kuriant arba prižiūrint išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų duomenų stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemą.

4. Laikoma, kad dėl vertintojo ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ryšių yra iškilęs interesų konfliktas, be kita ko, bet kuriuo iš toliau nurodytų atvejų:

- a) jei vertintojo ir veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo tarpusavio ryšys yra pagrįstas bendra nuosavybe, bendru vadovavimu, bendru valdymu arba darbuotojais, bendrais ištekliais, bendrais finansais ir bendromis sutartimis arba rinkodara;
- b) jeigu konsultavimo įstaiga, techninės pagalbos įstaiga arba kita organizacija, turinti ryšių su vertintoju ir kelianti grėsmę vertintojo nešališkumui, veiklos vykdytoji arba orlaivių naudotojui suteikė 3 dalies a punkte nurodytas konsultacijas arba tos dalies b punkte nurodytą techninę pagalbą.

Taikant pirmos pastraipos b punktą, laikoma, kad vertintojo nešališkumui kyla pavojus, jeigu vertintojo ryšiai su konsultavimo įstaiga, techninės pagalbos įstaiga arba kita organizacija yra pagrįsti bendra nuosavybe, bendru vadovavimu, bendru valdymu arba darbuotojais, bendrais ištekliais, bendrais finansais ir bendromis sutartimis arba rinkodara ir bendru komisinio atlyginimo už pardavimą mokėjimu arba kitokiu skatinimu už naujų klientų suradimą.

5. Vertintojas negali subrangovui patikėti atlikti nepriklausomą peržiūrą ar išduoti patikros ataskaitą. Taikant šį reglamentą, jei subrangovas atlieka kitas patikros užduotis, vertintojas turi atitikti atitinkamus II priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

Tačiau pavienių asmenų samdymas patikros užduotims atlikti nelaikomas pirmoje pastraipoje nurodyta subranga, jei vertintojas, samdydamas tuos asmenis, atitinka atitinkamus II priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

6. Vertintojas nustato, patvirtina dokumentais, įgyvendina ir prižiūri tvarką, skirtą nuolat užtikrinti vertintojo, to paties juridinio asmens, kaip ir vertintojas, padalinių, kitų 4 dalyje nurodytų organizacijų ir visų patikroje dalyvaujančių darbuotojų bei samdytų asmenų nešališkumą ir nepriklausomumą. Ši tvarka turi apimti vertintojo nešališkumo ir nepriklausomumo užtikrinimo mechanizmą bei atitikti atitinkamus II priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

IV SKYRIUS

AKREDITAVIMAS

43 straipsnis

Akreditavimas

Vertintojas, išduodantis veiklos vykdytojui arba orlaivių naudotojui patikros ataskaitą, turi būti akredituotas tikrinti I priede nurodytą veiklą, su kuria yra susijusi jo atliekama veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikra.

44 straipsnis

Akreditavimo tikslai

Vykdydama akreditavimo veiklą ir atlikdama akredituotų vertintojų stebėseną, kiekviena nacionalinė akreditacijos įstaiga įvertina, ar vertintojas ir tikrinimo veiklą vykdančios jo darbuotojos:

- a) yra kompetentingi tikrinti veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitas pagal šį reglamentą;
- b) tikrina veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitas laikydamiesi šio reglamento;
- c) atitinka III skyriuje nurodytus reikalavimus.

45 straipsnis

Akreditavimo prašymas

1. Bet kuris juridinis asmuo ar kitas juridinis subjektas gali pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 5 straipsnio 1 dalį ir šio skyriaus nuostatas pateikti akreditavimo prašymą.

Prašyme pateikiama remiantis III priede nurodytu darniuoju standartu reikalaujama informacija.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos, pareiškėjas taip pat, prieš pradėdamas 44 straipsnyje nurodytą vertinimą, nacionalinei akreditacijos įstaigai pateikia:

- a) visą nacionalinės akreditacijos įstaigos reikalaujamą informaciją;
- b) procedūras ir informaciją, susijusias su 40 straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka, ir informaciją apie 40 straipsnio 2 dalyje nurodytą kokybės valdymo sistemą;
- c) 35 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose nurodytus kompetencijos kriterijus, 35 straipsnyje nurodyto kompetencijos užtikrinimo proceso rezultatus, taip pat kitus svarbius dokumentus apie visų patikros veikloje dalyvaujančių darbuotojų kompetenciją;
- d) informaciją apie 42 straipsnio 6 dalyje nurodytą nuolatinio nešališkumo ir nepriklausomumo užtikrinimo tvarką, įskaitant atitinkamus duomenis apie pareiškėjo ir jo darbuotojų nešališkumą bei nepriklausomumą;
- e) informaciją apie technikos ekspertus ir svarbiausius darbuotojus, dalyvaujančius tikrinant veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitas;
- f) tinkamo patikros vidaus dokumentų rengimo užtikrinimo sistemą ir tvarką;
- g) kitus susijusius duomenis, nurodytus 41 straipsnio 1 dalyje.

46 straipsnis

Pasirengimas vertinti

1. Rengdamasi 44 straipsnyje nurodytam vertinimui kiekviena nacionalinė akreditacijos įstaiga atsižvelgia į srities, kurioje pareiškėjas prašo akreditavimo, sudėtingumą, taip pat į 40 straipsnio 2 dalyje nurodytos kokybės valdymo sistemos sudėtingumą, į 40 straipsnio 1 dalyje nurodytas procedūras ir informaciją apie tvarkas, taip pat geografines vietas, kuriose pareiškėjas atlieka arba ketina atlikti patikrą.

2. Taikant šį reglamentą nacionalinė akreditacijos įstaiga turi atitikti III priede nurodyto darniojo standarto minimaliuosius reikalavimus.

47 straipsnis

Vertinimas

1. 44 straipsnyje nurodyto vertinimo tikslais 57 straipsnyje nurodyta vertinimo grupė atlieka bent šiuos veiksmus:

- a) peržiūri visus susijusius 45 straipsnyje nurodytus dokumentus ir duomenis;

b) apsilanko pareiškėjo patalpose, kad peržiūrėtų reprezentatyvią patikros vidaus dokumentų imtį ir įvertintų pareiškėjo kokybės valdymo sistemos ir 40 straipsnyje nurodytų procedūrų arba tvarkų įgyvendinimą;

c) atlieka reprezentatyvios reikiamos akreditavimo srities dalies ir reprezentatyvaus veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos patikroje dalyvaujančių pareiškėjo darbuotojų skaičiaus darbo kokybės ir kompetencijos stebėjimą, kad įsitikintų, jog tie darbuotojai dirba laikydamiesi šio reglamento.

Vykdydama šią veiklą vertinimo grupė turi laikytis III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimų.

2. Vertinimo grupė pagal III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus pareiškėjui praneša apie audito duomenis ir nustatytas neatitiktis ir paprašo pareiškėjo pateikti atsakymą dėl nurodytų audito duomenų ir neatitikčių pagal minėtas nuostatas.

3. Pareiškėjas imasi korekcinį veiksmų, kad pašalintų nurodytas neatitiktis, ir, pateikdamas atsakymą dėl vertinimo grupės pagal 2 dalį pateiktų audito duomenų ir nustatytų neatitikčių, nurodo, kokių veiksmų imtasi arba ketinama imtis per nacionalinės akreditacijos įstaigos nustatytą laikotarpį, kad būtų pašalintos nustatytos neatitiktys.

4. Nacionalinė akreditacijos įstaiga išnagrinėja pagal 3 dalį pateiktą pareiškėjo atsakymą dėl audito duomenų ir neatitikčių.

Jei nacionalinė akreditacijos įstaiga mano, kad pareiškėjo atsakymas yra neišsamus arba netinkamas, ji paprašo, kad pareiškėjas pateiktų papildomos informacijos arba imtųsi papildomų veiksmų. Be to, nacionalinė akreditacijos įstaiga gali paprašyti pateikti veiksmingo taikytų veiksmų įgyvendinimo įrodymus arba atlikti tolesnį veiksmingo korekcinį veiksmų įgyvendinimo vertinimą.

48 straipsnis

Sprendimas dėl akreditavimo ir akreditavimo pažymėjimas

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga, rengdama ir priimdama sprendimą, ar suteikti, išplėsti arba atnaujinti pareiškėjo akreditavimą, atsižvelgia į III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga, nusprendusi suteikti, išplėsti arba atnaujinti pareiškėjo akreditavimą, tuo tikslu išduoda jam akreditavimo pažymėjimą.

Akreditavimo pažymėjime pateikiama bent tokia informacija, kokios reikalaujama pagal III priede nurodytą darnųjį standartą.

Akreditavimo pažymėjimas galioja ne ilgiau kaip penkerius metus nuo tos dienos, kurią jį išdavė nacionalinė akreditacijos įstaiga.

49 straipsnis

Priežiūra

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga kasmet atlieka kiekvieno vertintojo, kuriam ji yra išdavusi akreditavimo pažymėjimą, priežiūrą.

Priežiūra apima bent:

a) apsilankymą vertintojo patalpose siekiant atlikti 47 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytus veiksmus;

b) reprezentatyvaus vertintojo darbuotojų skaičiaus darbo kokybės ir kompetencijos stebėjimą pagal 47 straipsnio 1 dalies c punktą.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga pirmąją vertintojo priežiūrą pagal 1 dalį atlieka ne vėliau kaip po 12 mėnesių nuo tos dienos, kurią vertintojui buvo išduotas akreditavimo pažymėjimas.

3. Nacionalinė akreditacijos įstaiga parengia kiekvieno vertintojo priežiūros planą, pagal kurį būtų galima atlikti reprezentatyvias įvertintinos akreditavimo srities imtis pagal III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

4. Remdamasi 1 dalyje nurodytos priežiūros rezultatais, nacionalinė akreditacijos įstaiga nusprendžia, ar akreditavimą palikti galioti.

5. Jei vertintojas patikrą atlieka kitoje valstybėje narėje, vertintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga gali paprašyti valstybės narės, kurioje atliekama patikra, nacionalinės akreditacijos įstaigos atlikti priežiūrą jos vardu ir atsakomybe.

50 straipsnis

Pakartotinis vertinimas

1. Prieš pasibaigiant akreditavimo pažymėjimo galiojimui, nacionalinė akreditacijos įstaiga atlieka pakartotinį vertintojo, kuriam ji yra išdavusi akreditavimo pažymėjimą, vertinimą, kad nustatytų, ar galima pratęsti akreditavimo pažymėjimo galiojimą.

2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga parengia kiekvieno vertintojo pakartotinio vertinimo planą, pagal kurį būtų galima atlikti reprezentatyvias įvertintinos akreditavimo srities imtis. Planuodama ir atlikdama pakartotinę priežiūrą, nacionalinė akreditacijos įstaiga laikosi III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimų.

51 straipsnis

Neilinis vertinimas

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga bet kada gali atlikti neeilinį vertintojo vertinimą, kad įsitikintų, jog vertintojas laikosi šiame reglamente nustatytų reikalavimų.

2. Kad nacionalinė akreditacijos įstaiga galėtų įvertinti neeilinio vertinimo poreikį, vertintojas nedelsdamas praneša nacionalinei akreditacijos įstaigai apie visus svarbius jo statuso ar veiklos pasikeitimus, turinčius poveikio jo akreditavimui. Svarbūs pasikeitimai apima pasikeitimus, paminėtus III priede nurodytame darniajame standarte.

52 straipsnis

Srities išplėtimas

Nacionalinė akreditacijos įstaiga, gavusi vertintojo prašymą išplėsti jam jau suteikto akreditavimo sritį, imasi veiksmų, būtinų nustatyti, ar išplėtus suteiktą akreditavimo sritį vertintojas atitiks 44 straipsnio reikalavimus.

53 straipsnis

Administracinės priemonės

1. Jei vertintojas neatitinka šio reglamento reikalavimų, nacionalinė akreditacijos įstaiga gali sustabdyti jo akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikinti jo akreditavimo pažymėjimą arba apriboti jo akreditavimo sritį.

Vertintojui paprašius, nacionalinė akreditacijos įstaiga sustabdo jo akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikina jo akreditavimo pažymėjimą arba apriboja jo akreditavimo sritį.

Nacionalinė akreditacijos įstaiga nustato, patvirtina dokumentais, įgyvendina ir prižiūri akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymo, akreditavimo pažymėjimo panaikinimo ir akreditavimo srities apribojimo tvarką.

2. Bet kuriuo iš toliau nurodytų atvejų nacionalinė akreditacijos įstaiga sustabdo akreditavimo pažymėjimo galiojimą arba apriboja akreditavimo sritį:

a) vertintojas padaro šiurkštų šio reglamento reikalavimų pažeidimą;

b) vertintojas nuolat ir pakartotinai nesilaiko šio reglamento reikalavimų.

c) vertintojas pažeidė kitas nacionalinės akreditacijos įstaigos nustatytas specialias sąlygas.

3. Nacionalinė akreditacijos įstaiga panaikina akreditavimo pažymėjimą, jei:

- a) vertintojas nepašalina priežasčių, dėl kurių priimtas sprendimas sustabdyti jo akreditavimo pažymėjimo galiojimą;
- b) kuris nors iš vertintojo aukščiausiųjų vadovų pripažintas sukčiavęs;
- c) vertintojas sąmoningai pateikė klaidingą informaciją.

4. Nacionalinės akreditacijos įstaigos sprendimas sustabdyti akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikinti akreditavimo pažymėjimą arba apriboti akreditavimo sritį pagal 2 ir 3 dalis gali būti apskundžiamas.

Valstybės narės nustato tokių skundų sprendimo tvarką.

5. Nacionalinės akreditacijos įstaigos sprendimas sustabdyti akreditavimo pažymėjimo galiojimą, panaikinti akreditavimo pažymėjimą arba apriboti akreditavimo sritį įsigalioja apie jį pranešus vertintojui.

Nacionalinei akreditacijos įstaigai gavus patikimos informacijos ir įsitikinus, kad vertintojas laikosi šio reglamento reikalavimų, akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymas nutraukiamas.

V SKYRIUS

ATLPS VERTINTOJUS AKREDITUOJANČIOMS ĮSTAIGOMS KELIAMI REIKALAVIMAI

54 straipsnis

Nacionalinė akreditacijos įstaiga

1. Akreditavimo užduotis pagal šį reglamentą atlieka nacionalinės akreditacijos įstaigos, paskirtos pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 4 straipsnio 1 dalį.

2. Jei valstybė narė nusprendžia leisti pagal šį reglamentą sertifikuoti vertintojus, kurie yra fiziniai asmenys, su tų vertintojų sertifikavimu susijusios užduotys patikimos kitai nacionalinei įstaigai negu pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 4 straipsnio 1 dalį paskirta nacionalinė akreditacijos įstaiga.

3. Jei valstybė narė nusprendžia pasinaudoti 2 dalyje nustatyta galimybe, ji užtikrina, kad atitinkama nacionalinė įstaiga atitiktų šio reglamento reikalavimus, įskaitant nustatytuosius 70 straipsnyje, ir pateikia Reglamento (EB) Nr. 765/2008 5 straipsnio 2 dalyje reikalaujamus įrodomuosius dokumentus.

4. Nacionalinė akreditacijos įstaiga turi būti pagal to reglamento 14 straipsnį pripažintos įstaigos narė.

5. Jei akreditavimo veiklos tiesiogiai nevykdo valdžios institucijos, nacionalinė akreditacijos įstaiga oficialiai valstybės narės įgaliojama vykdyti akreditavimo veiklą kaip valdžios institucijos funkciją.

6. Taikant šį reglamentą nacionalinė akreditacijos įstaiga vykdo savo funkcijas pagal III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimus.

55 straipsnis

Tarpvalstybinis akreditavimas

Jeigu valstybė narė nusprendžia, kad jai ekonominiu požiūriu nenaudinga ar neperspektyvu paskirti nacionalinę akreditacijos įstaigą arba teikti akreditavimo paslaugas, kaip apibrėžta Direktyvos 2003/87/EB 15 straipsnyje, ta valstybė narė gali naudotis kitos valstybės narės nacionalinės akreditacijos įstaigos paslaugomis.

Atitinkama valstybė narė apie tai informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares.

56 straipsnis

Nepriklausomumas ir nešališkumas

1. Nacionalinės akreditacijos įstaigos organizacinė struktūra turi būti tokia, kad būtų užtikrinta visiška jos nepriklausomybė nuo jos vertinamų vertintojų ir nešališkumas vykdant akreditavimo veiklą.

2. Todėl nacionalinė akreditacijos įstaiga negali siūlyti atlikti kokią nors vertintojų vykdomą veiklą arba teikiamas paslaugas arba jų atlikti, taip pat negali teikti konsultavimo paslaugų, turėti vertintojų akcijų arba turėti kokių nors kitokių finansinių arba valdymo interesų vertintojo atžvilgiu.

3. Nepažeidžiant 54 straipsnio 2 dalies, nacionalinės akreditacijos įstaigos struktūra, atsakomybė ir funkcijos turi būti aiškiai atskirtos nuo kompetentingos institucijos ir kitų nacionalinių institucijų atsakomybės ir funkcijų.

4. Galutinius sprendimus dėl vertintojų akreditavimo priima nacionalinė akreditacijos įstaiga.

Tačiau nacionalinė akreditacijos įstaiga, laikydama III priede nurodyto darniojo standarto reikalavimų, gali samdyti subrangovus tam tikroms užduotims atlikti.

57 straipsnis**Vertinimo grupė**

1. Kiekvienam konkrečiam vertinimui atlikti nacionalinė akreditacijos įstaiga paskiria vertinimo grupę.

2. Vertinimo grupė sudaroma iš vyriausiojo vertintojo ir, jeigu reikia, konkrečiai akreditavimo sričiai tinkamo vertintojų arba technikos ekspertų skaičiaus.

Vertinimo grupėje turi būti bent vienas asmuo, turintis žinių apie išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimą pagal Reglamentą (ES) Nr. 601/2012, kurios susijusios su akreditavimo sritimi, taip pat būtų kompetentingas ir išmanytų, kaip reikia vertinti tos srities patikros veiklą įrenginyje arba orlaivių naudotojo veiklos vietoje, ir bent vienas asmuo, turintis žinių apie susijusius nacionalinės teisės aktus ir rekomendacinius dokumentus.

58 straipsnis**Vertintojų kompetencijos reikalavimai**

1. Vertintoją vertinantis vertintojas turi būti kompetentingas vykdyti veiklą, kuri yra privaloma pagal IV skyrių. Tuo tikslu vertintojas privalo:

- a) atitikti III priede nurodyto darniojo standarto, parengto pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008, reikalavimus;
- b) turėti žinių apie Direktyvą (EB) Nr. 2003/87/EB, Reglamentą (ES) Nr. 601/2012, šį reglamentą, susijusius standartus ir kitus susijusius teisės aktus bei taikomas gaires;
- c) turėti žinių apie duomenų ir informacijos auditą, kaip nurodyta šio reglamento 37 straipsnio 1 dalies b punkte, kurias jis įgyja per mokymą arba kitas jam suteikia kitas žmogus, turintis žinių ir patirties tokių duomenų ir informacijos srityje.

2. Vyriausiasis vertintojas turi atitikti 1 dalyje nurodytus kompetencijos reikalavimus, turi būti įrodęs, kad yra kompetentingas vadovauti vertinimo grupei ir būti atsakingas už vertinimą pagal šį reglamentą.

3. Vidaus peržiūras atliekantys asmenys ir asmenys, priimanys sprendimus dėl akreditavimo suteikimo, jo srities išplėtimo arba atnaujinimo, turi atitikti ne tik 1 dalyje nurodytus kompetencijos reikalavimus, bet ir turi turėti pakankamai žinių ir patirties, kad galėtų įvertinti akreditavimą.

59 straipsnis**Technikos ekspertai**

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga gali į vertinimo grupę įtraukti technikos ekspertus, kad šie suteiktų išsamių žinių ir

pasidalytų profesine patirtimi konkrečiu klausimu, kai to reikia siekiant padėti vyriausiajam vertintojui arba vertintojui vykdyti vertinimo veiklą.

2. Technikos ekspertas privalo būti pakankamai kompetentingas, kad galėtų veiksmingai padėti vyriausiajam vertintojui arba vertintojui klausimu, kuriuo prašoma suteikti žinių ir pasidalyti profesine patirtimi. Be to, technikos ekspertas privalo:

- a) turėti žinių apie Direktyvą (EB) Nr. 2003/87/EB, Reglamentą (ES) Nr. 601/2012, šį reglamentą, susijusius standartus ir kitus susijusius teisės aktus bei taikomas gaires;
- b) pakankami gerai išmanyti tikrinimo veiklą.

3. Technikos ekspertas imasi nurodytų užduočių vadovaujamas atitinkamos vertinimo grupės vyriausiojo vertintojo ir visiška šio atsakomybe.

60 straipsnis**Procedūros**

Nacionalinė akreditacijos įstaiga turi atitikti reikalavimus, nustatytus pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 8 straipsnį.

61 straipsnis**Skundai**

Nacionalinė akreditacijos įstaiga, gavusi kompetentingos institucijos, veiklos vykdytojo, orlaivių naudotojo arba kitų suinteresuotųjų šalių skundą dėl vertintojo, per pagrįstos trukmės laiką:

- a) nusprendžia, ar skundas pagrįstas;
- b) užtikrina, kad atitinkamam vertintojui būtų suteikta galimybė pateikti pastabas;
- c) imasi tinkamų priemonių skundai išnagrinėti;
- d) registruoja skundą ir taikomus veiksmus ir
- e) pateikia atsakymą skundą pateikusiam asmeniui.

62 straipsnis**Įrašai ir dokumentai**

Nacionalinė akreditacijos įstaiga saugo su kiekvienu akreditavimo procese dalyvaujančiu asmeniu susijusius įrašus. Tie įrašai apima informaciją apie atitinkamas kvalifikacijas, mokymą, patirtį, nešališkumą ir kompetenciją, reikalingą atitikčiai šiam reglamentui įrodyti.

63 straipsnis

Galimybė gauti informacijos ir konfidencialumas

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga reguliariai viešai skelbia ir atnaujina informaciją, gautą jai vykdant akreditavimo veiklą.
2. Nacionalinė akreditacijos įstaiga, vadovaudamasi Reglamento (EB) Nr. 765/2008 8 straipsnio 4 punktu, prirėikusi imasi tinkamų priemonių gautos informacijos konfidencialumui apsaugoti.

64 straipsnis

Tarpusavio vertinimas

1. Nacionalinės akreditacijos įstaigos reguliariai vertina viena kitą.

Tarpusavio vertinimą organizuoja pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga.

2. Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga įgyvendina tinkamus tarpusavio vertinimo kriterijus ir veiksmingą bei nepriklausomą tarpusavio vertinimo tvarką, kuria siekiama įvertinti, ar:

- a) nacionalinė akreditacijos įstaiga, kurios tarpusavio vertinimas atliekamas, vykde akreditavimo veiklą laikydamasi IV skyriaus nuostatų;
- b) nacionalinė akreditacijos įstaiga, kurios tarpusavio vertinimas atliekamas, įvykdė šiame skyriuje nustatytus reikalavimus.

Tarpusavio vertinimo kriterijai turi apimti tarpusavio vertintojų ir tarpusavio vertinimo grupių kompetencijos reikalavimus, specialiai nustatytus Direktyva 2003/87/EB sukurtai šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai.

3. Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga viešai skelbia ir Komisijai, valstybių narių nacionalinėms institucijoms, atsakingoms už nacionalines akreditacijos įstaigas, taip pat valstybių narių kompetentingoms institucijoms arba 69 straipsnio 2 dalyje nurodytam pagrindiniam centrui pateikia nacionalinės akreditacijos įstaigos tarpusavio vertinimo rezultatus.

4. Nepažeidžiant 1 dalies, jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga prieš įsigaliojant šiam reglamentui sėkmingai praėjo pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažintos įstaigos surengtą tarpusavio vertinimą, tokia nacionalinė akreditacijos įstaiga atleidžiama nuo reikalavimo atlikti naują tarpusavio vertinimą įsigaliojus šiam reglamentui, jeigu ji gali įrodyti atitiktį šiam reglamentui.

Tokiu tikslu atitinkama nacionalinė akreditacijos įstaiga pateikia pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažintai įstaigai prašymą ir reikiamus dokumentus.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 2008/765 14 straipsnį pripažinta įstaiga nusprendžia, ar įvykdytos reikalavimo netaikymo sąlygos.

Atleidimas nuo reikalavimo galioja ne ilgiau kaip trejus metus nuo sprendimo pranešimo nacionalinei akreditacijos įstaigai datos.

5. Nacionalinės institucijos, pagal 54 straipsnio 2 dalį įgaliotos vykdyti su vertintojų, kurie yra fiziniai asmenys, sertifikavimu susijusias užduotis pagal šį reglamentą, patikimumo lygis turi prilygti tarpusavio vertinimą sėkmingai praėjusios nacionalinės akreditacijos įstaigos patikimumo lygiui.

Tuo tikslu atitinkama valstybė narė, priėmusi sprendimą nacionalinei institucijai leisti vykdyti sertifikavimo užduotis, iškart perduoda Komisijai ir kitoms valstybėms narėms visus reikiamus įrodomuosius dokumentus. Jokia nacionalinė institucija nepradeda sertifikuoti vertintojų pagal šį reglamentą, kol atitinkama valstybė narė nėra pateikusi minėtų įrodomųjų dokumentų.

Atitinkama valstybė narė periodiškai patikrina nacionalinės institucijos veiklą siekdama užtikrinti, kad ji toliau atitinka pirmiau minėtą patikimumo lygį, ir apie tai informuoja Komisiją.

65 straipsnis

Korekciniai veiksmai

1. Valstybės narės, atsižvelgdamos į tarpusavio vertinimo, atlikto pagal 64 straipsnį, rezultatus, reguliariai atlieka savo nacionalinių akreditacijos įstaigų stebėseną siekdamos užtikrinti, kad jos nuolat atitiktų šio reglamento reikalavimus.

2. Jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga neatitinka šio reglamento reikalavimų arba nevykdo jame nustatytų įpareigojimų, atitinkama valstybė narė imasi reikiamų korekcinų veiksmų arba užtikrina, kad būtų imtasi tokių korekcinų veiksmų, ir apie juos praneša Komisijai.

66 straipsnis

Abipusis vertintojų pripažinimas

1. Valstybės narės pripažįsta, kad nacionalinių akreditacijos įstaigų, sėkmingai praėjusių tarpusavio vertinimą, teikiamos paslaugos yra lygiavertės. Valstybės narės pripažįsta tų nacionalinių akreditacijos įstaigų akredituotų vertintojų akreditavimo pažymėjimus ir šių vertintojų teisę atlikti savo akreditavimo srities patikras.

2. Jeigu nacionalinė akreditacijos įstaiga iki 2014 m. gruodžio 31 d. nepaėjęs viso tarpusavio vertinimo proceso, valstybės narės pripažįsta tokios nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituotų vertintojų akreditavimo pažymėjimus tik jeigu pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga pradėjo tos nacionalinės akreditacijos įstaigos tarpusavio vertinimą ir nenustatė jokios nacionalinės akreditacijos įstaigos neatitikties šiam reglamentui.

3. Jei vertintojus sertifikuoja 54 straipsnio 2 dalyje nurodyta nacionalinė institucija, valstybės narės pripažįsta tos institucijos išduotus pažymėjimus ir sertifikuotų vertintojų teisę atlikti patikras jų sertifikavimo srityje.

67 straipsnis

Teikiamų paslaugų stebėseną

Jei valstybė narė, atlikdama patikrinimą pagal Direktyvos 2006/123/EB 31 straipsnio 4 dalį, nustato, kad vertintojas nesilaiko šio reglamento, tos valstybės narės kompetentinga institucija arba nacionalinė akreditacijos įstaiga informuoja tą vertintoją akreditavusią nacionalinę akreditacijos įstaigą.

Vertintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga tokios informacijos perdavimą laiko skundu pagal šio reglamento 61 straipsnį ir imasi atitinkamų veiksmų bei kompetentingai institucijai arba nacionalinei akreditacijos įstaigai pateikia atsakymą pagal šio reglamento 72 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

68 straipsnis

Elektroniniai duomenų mainai ir automatinių sistemų naudojimas

1. Valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 74 straipsnio 1 dalį gali reikalauti, kad vertintojai naudotų elektroninius patikros ataskaitų šablonus arba tam tikro formato patikros ataskaitų rinkmenas.

2. Patikros ataskaitoms ir kitokiems pranešimams, kuriuos veiklos vykdytojas, orlaivių naudotojas, vertintojas, kompetentinga institucija ir nacionalinė akreditacijos įstaiga teikia vieni kitiems, teikti pagal Reglamento (ES) Nr. 601/2012 74 straipsnio 2 dalį gali būti parengti standartiniai elektroniniai šablonai arba nustatytos rinkmenų formato specifikacijos.

VI SKYRIUS

INFORMACIJOS MAINAI

69 straipsnis

Informacijos mainai ir pagrindiniai centrai

1. Valstybė narė sukuria veiksmingą jos nacionalinės akreditacijos įstaigos arba, jei taikoma, nacionalinės institucijos,

igaliotos sertifikuoti vertintojus, ir kompetentingos institucijos veiksmingo bendradarbiavimo ir jų atitinkamos informacijos mainų sistemą.

2. Jeigu pagal Direktyvos 2003/87/EB 18 straipsnį valstybėje narėje paskiriama daugiau kaip viena kompetentinga institucija, valstybė narė vieną kompetentingą instituciją įgalioja būti pagrindiniu informacijos mainų, 1 dalyje nurodyto bendradarbiavimo koordinavimo ir šiame skyriuje nurodytos veiklos centru.

70 straipsnis

Akreditavimo darbų programa ir valdymo ataskaita

1. Nacionalinė akreditacijos įstaiga iki kiekvienų metų gruodžio 31 d. pateikia kiekvienos valstybės narės kompetentingai institucijai akreditavimo darbų programą, kurioje pateikiamas tos nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituotų vertintojų, kurie ją pagal 76 straipsnį informavo ketinantys atlikti patikras tose valstybėse narėse, sąrašas. Akreditavimo darbų programoje apie kiekvieną vertintoją pateikiama bent tokia informacija:

- a) numatomas patikros laikas ir vieta;
 - b) informacija apie veiklą, kurią nacionalinė akreditacijos įstaiga yra numaciusi to vertintojo atžvilgiu, pirmiausia priežiūros ir pakartotino vertinimo veikla;
 - c) numatomo vertintojo atliekamo tikrinimo stebėjimo, kurį nacionalinė akreditacijos įstaiga ketina atlikti siekdama įvertinti vertintoją, datos, kartu nurodant veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų, kurie bus lankomi per tokį tikrinimo stebėjimą, adresai ir kontaktiniai duomenys;
 - d) informacija apie tai, ar nacionalinė akreditacijos įstaiga paprašė valstybės narės, kurioje vertintojas atlieka patikrą, nacionalinės akreditacijos įstaigos atlikti priežiūrą;
2. Gavusi akreditavimo darbų programą pagal 1 dalį, kompetentinga institucija suteikia nacionalinei akreditacijos įstaigai visą svarbią informaciją, įskaitant susijusius teisės aktus ar gaires.
3. Iki kiekvienų metų birželio 1 d. nacionalinė akreditacijos įstaiga pateikia kompetentingai institucijai valdymo ataskaitą. Valdymo ataskaitoje apie kiekvieną nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituotą vertintoją pateikiama bent tokia informacija:
- a) išsami informacija apie tos nacionalinės akreditacijos įstaigos naujai akredituotų vertintojų akreditavimą, nurodant tų vertintojų akreditavimo sritį;

b) tų vertintojų akreditavimo srities pasikeitimai;

c) suvestiniai nacionalinės akreditacijos įstaigos atliktos priežiūros ir pakartotinio vertinimo veiklos rezultatai;

- d) suvestiniai atliktų neeilinių vertinimų rezultatai, nurodant šių neeilinių vertinimų iniciavimo priežastis;
- e) per laikotarpį nuo ankstesnės valdymo ataskaitos parengimo dėl vertintojo pateikti skundai ir veiksmas, kurių ėmėsi nacionalinė akreditacijos įstaiga.

71 straipsnis

Informacijos apie administracines priemones mainai

Jei nacionalinė akreditacijos įstaiga vertintojui yra nustačiusi administracines priemones pagal 53 straipsnį arba jei buvo nutrauktas akreditavimo pažymėjimo galiojimo sustabdymas arba sprendimu dėl apeliacijos pakeistas nacionalinės akreditacijos įstaigos sprendimas nustatyti 53 straipsnyje nurodytas administracines priemones, nacionalinė akreditacijos įstaiga informuoja šias šalis:

- a) valstybės narės, kurioje vertintojas yra akredituotas, kompetentingą instituciją;
- b) kiekvienos valstybės narės, kurioje vertintojas atlieka patikras, kompetentingą instituciją ir nacionalinę akreditacijos įstaigą.

72 straipsnis

Kompetentingos institucijos teikiama informacija

1. Valstybės narės, kurioje vertintojas atlieka patikrą, kompetentinga institucija kasmet nacionalinei akreditacijos įstaigai, kuri akreditavo vertintoją, pateikia bent tokią informaciją:

- a) svarbius veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitos ir patikros ataskaitos patikrinimo rezultatus, pirmiausia apie bet kokią nustatytą to vertintojo neatitiktį šiam reglamentui;
- b) veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo patikrinimo rezultatus, jeigu jie yra svarbūs nacionalinei akreditacijos įstaigai ir susiję su vertintojo akreditavimas bei priežiūra arba jeigu šie rezultatai susiję su nustatyta vertintojo neatitiktimi šiam reglamentui;
- c) to vertintojo patikros vidaus dokumentų vertinimo rezultatus, jeigu kompetentinga institucija įvertino patikros vidaus dokumentus pagal 26 straipsnio 3 dalį;
- d) kompetentingos institucijos gautus skundus dėl to vertintojo.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta informacija įrodoma, kad kompetentinga institucija nustatė, jog vertintojas neatitinka šio reglamento, nacionalinė akreditacijos įstaiga tą pateiktą informaciją laiko kompetentingos institucijos skundu dėl vertintojo, kaip apibrėžta 61 straipsnyje.

Nacionalinė akreditacijos įstaiga imasi atitinkamų veiksmų šiai informacijai išnagrinėti ir per tris mėnesius nuo informacijos gavimo pateikia atsakymą kompetentingai institucijai. Savo atsakyme nacionalinė akreditacijos įstaiga informuoja kompetentingą instituciją apie veiksmus, kurių ji ėmėsi, ir, jei taikoma, apie vertintojui nustatytas administracines priemones.

73 straipsnis

Informacijos apie priežiūrą mainai

1. Jeigu valstybės narės, kurioje vertintojas atlieka patikrą, nacionalinės akreditacijos įstaigos pagal 49 straipsnio 5 dalį paprašoma atlikti priežiūrą, ta nacionalinė akreditacijos įstaiga perduoda audito duomenis nacionalinei akreditacijos įstaigai, kuri akreditavo vertintoją, nebent abi nacionalinės akreditacijos įstaigos susitaria kitaip.

2. Vertintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga nagrinėdama, ar vertintojas atitinka šio reglamento reikalavimus, atsižvelgia į 1 dalyje nurodytus audito duomenis.

3. Jeigu 1 dalyje nurodytais audito duomenimis įrodoma, kad vertintojas nesilaiko šio reglamento, vertintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga imasi atitinkamų veiksmų pagal šį reglamentą ir pateikia priežiūrą atlikusiai nacionalinei akreditacijos įstaigai tokią informaciją:

- a) kokių veiksmų ėmėsi vertintoją akreditavusi nacionalinė akreditacijos įstaiga;
- b) jeigu taikytina, kaip vertintojas ištaisė pažeidimus;
- c) jeigu taikytina, kokios administracinės priemonės buvo nustatytos vertintojui.

74 straipsnis

Informacijos teikimas valstybei narei, kurioje yra įsisteigęs vertintojas

Jeigu vertintoją akreditavo kitos valstybės narės nei yra įsisteigęs vertintojas nacionalinė akreditacijos įstaiga, 70 straipsnyje nurodyta akreditavimo darbų programa ir valdymo ataskaita, taip pat 71 straipsnyje nurodyta informacija pateikiama ir tos valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs vertintojas, kompetentingai institucijai.

75 straipsnis

Akredituotų vertintojų duomenų bazės

1. Nacionalinės akreditacijos įstaigos arba, jei taikytina, 54 straipsnio 2 dalyje nurodytos nacionalinės institucijos sukuria ir tvarko duomenų bazę ir suteikia jos prieigą kitoms nacionalinėms akreditacijos įstaigoms, nacionalinėms institucijoms, vertintojams, veiklos vykdytojams, orlaivių naudotojams ir kompetentingoms institucijoms.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 765/2008 14 straipsnį pripažinta įstaiga sudaro vienodas prieigos prie duomenų bazės sąlygas, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingiems ir ekonomiškais nacionalinių akreditacijos įstaigų, nacionalinių institucijų, vertintojų, veiklos vykdytojų, orlaivių naudotojų ir kompetentingų institucijų informacijos mainams, ir gali tas duomenų bazes sujungti į vieną centralizuotą duomenų bazę.

2. 1 dalyje nurodytoje duomenų bazėje turi būti bent tokia informacija:

- a) kiekvieno nacionalinės akreditacijos įstaigos akredituoto vertintojo pavadinimas ir adresas;
- b) valstybės narės, kuriose vertintojas atlieka patikras;
- c) kiekvieno vertintojo akreditavimo sritis;
- d) akreditavimo data ir nustatyta akreditavimo pažymėjimo galiojimo pabaigos data;
- e) informacija apie administracines priemones, kurios buvo nustatytos vertintojui.

Tokia informacija skelbiama viešai.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2012 m. birželio 21 d.

76 straipsnis

Vertintojų pranešimai

1. Kad nacionalinė akreditacijos įstaiga galėtų parengti 70 straipsnyje nurodytą akreditavimo darbų programą ir valdymo ataskaitą, vertintojas kiekvienais metais iki lapkričio 15 d. pateikia jį akreditavusiai nacionalinei akreditacijos įstaigai tokią informaciją:

- a) planuojamą vertintojo numatytą atlikti patikrų laiką ir vietą;
- b) veiklos vykdytojų arba orlaivių naudotojų, kurių išmetamųjų teršalų kiekio arba tonkilometrų ataskaitos bus tikrinamos, adresus ir kontaktinius duomenis;

2. Pasikeitus 1 dalyje nurodytai informacijai, vertintojas apie tuos pasikeitimus praneša akreditacijos įstaigai per tokį laikotarpį, dėl kurio sutarta su ta akreditacijos įstaiga.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

77 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Iki 2013 m. sausio 1 d. išmestų teršalų kiekis ir, jeigu taikytina, vykdytos veiklos duomenys tikrinami pagal Sprendime 2007/589/EB ⁽¹⁾ nustatytus reikalavimus.

78 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtąją dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Jis taikomas nuo 2013 m. sausio 1 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ OL L 229, 2007 8 31, p. 1.

I PRIEDAS

Vertintojų akreditavimo sritis

Vertintojų akreditavimo sritis akreditavimo pažymėjime nurodoma naudojant toliau nurodytas veiklos kategorijas, apibrėžtas Direktyvos 2003/87/EB I priede, ir kitas veiklos rūšis, apibrėžtas Direktyvos 2003/87/EB 10a ir 24 straipsniuose. Šios nuostatos lygiai taip pat taikomos nacionalinės institucijos pagal šio reglamento 54 straipsnio 2 dalį sertifikuotiems vertintojams.

Veiklos kategorijos Nr.	Akreditavimo sritys
1a	Degalų deginimas įrenginiuose naudojant tik standartinius komercinius degalus, apibrėžtus Reglamente (ES) Nr. 601/2012 arba A ir B kategorijų įrenginiuose naudojant gamtines gujas.
1b	Degalų deginimas įrenginiuose, be apribojimų
2	Naftos perdirbimas
3	— Kokso gamyba — Metalų rūdos (įskaitant sulfidinę rūdą) deginimas arba kaitinimas, įskaitant granuliavimą — Luitinio ketaus arba plieno gamyba (pirminis arba antrinis liejimas), įskaitant tolydinį liejimą
4	— Juodųjų metalų (įskaitant juodojo metalo lydinius) gamyba ar perdirbimas — Antrinio aliuminio gamyba — Spalvotųjų metalų gamyba arba perdirbimas, įskaitant lydinų gamybą
5	Pirminio aliuminio gamyba (CO ₂ ir PFC išmetamieji teršalai)
6	— Cemento klinkerio gamyba — Kalkių gamyba arba dolomito ar magnesito kalcinavimas — Stiklo, įskaitant stiklo pluoštą, gamyba — Keraminių gaminių gamyba degimo būdu — Akmens vatos izoliacinės medžiagos gamyba — Gipso džiovinimas arba kalcinavimas arba gipso plokščių ir kitų gipso produktų gamyba
7	— Celiuliozės gamyba iš medienos arba kitų pluoštinių medžiagų — Popieriaus ir kartono gamyba
8	— Suodžių gamyba — Amoniako gamyba — Didelio masto organinių cheminių medžiagų gamyba, taikant krekingą, riformingą, dalinę arba visišką oksidaciją arba kitus panašius metodus — Vandenilio (H ₂) ir sintezės dujų gamyba taikant riformingą arba dalinę oksidaciją — Natrio karbonato (Na ₂ CO ₃) ir natrio hidrokarbonato (NaHCO ₃) gamyba
9	— Azoto rūgšties gamyba (CO ₂ ir N ₂ O išmetamieji teršalai) — Adipo rūgšties gamyba (CO ₂ ir N ₂ O išmetamieji teršalai) — Glioksalio ir glioksalio rūgšties gamyba (CO ₂ ir N ₂ O išmetamieji teršalai) — Kaprolaktamo gamyba
10	— Įrenginių, kuriems taikoma Direktyva 2003/87/EB, išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų rinkimas siekiant jas transportuoti ir saugoti geologinėse formacijose pagal Direktyvą 2009/31/EB patvirtintoje saugojimo vietoje — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų transportavimas vamzdynais siekiant jas saugoti geologinėje saugojimo vietoje, patvirtintoje pagal Direktyvą 2009/31/EB
11	Šiltnamio efektą sukeliančių dujų saugojimas geologinėje saugojimo vietoje, patvirtintoje pagal Direktyvą 2009/31/EB
12	Aviacijos veikla (išmetamųjų teršalų kiekio ir tonkilometrų duomenys)

Veiklos kategorijos Nr.	Akreditavimo sritys
98	Kita veikla pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį
99	Kita pagal Direktyvos 2003/87/EB 24 straipsnį valstybės narės įtraukta veikla, išsamiai apibūdinta kreditavimo pažymėjime

II PRIEDAS

Vertintojams keliami reikalavimai

Vertintojams taikomi pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 priimto darniojo standarto, kuriuo nustatomi akredituojant arba kitaip pripažįstant taikytini reikalavimai šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio patvirtinimo ir patikrinimo institucijoms, reikalavimai. Be to, taikomos 40 straipsnio 1 dalyje minimos procedūros, tvarka ir priemonės:

- a) ryšių palaikymo su veiklos vykdytoju arba orlaivių naudotoju ir kitomis susijusiomis šalimis tvarka ir politika;
- b) tinkamos gautos informacijos konfidencialumo užtikrinimo priemonės;
- c) apeliacijų nagrinėjimo tvarka;
- d) skundų nagrinėjimo tvarka (įskaitant orientacines trukmes);
- e) pataisytos patikros ataskaitos parengimo tvarka, taikoma, kai, vertintojui jau pateikus veiklos vykdytoju arba orlaivių naudotojui patikros ataskaitą, skirtą vėliau pateikti kompetentingai institucijai, patikros ataskaitoje arba veiklos vykdytojo arba orlaivių naudotojo ataskaitoje randama klaidų;
- f) patikros paslaugų subrangos kitoms organizacijoms procedūra arba tvarka.

III PRIEDAS

Minimalieji kreditavimo procesui ir akreditacijos įstaigoms taikomi reikalavimai

Minimalieji kreditavimo reikalavimai ir akreditacijos įstaigoms taikomi reikalavimai nustatyti pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 priimtame darniajame standarte dėl bendrųjų akreditacijos įstaigų, akredituojančių atitikties vertinimo įstaigas, reikalavimų.